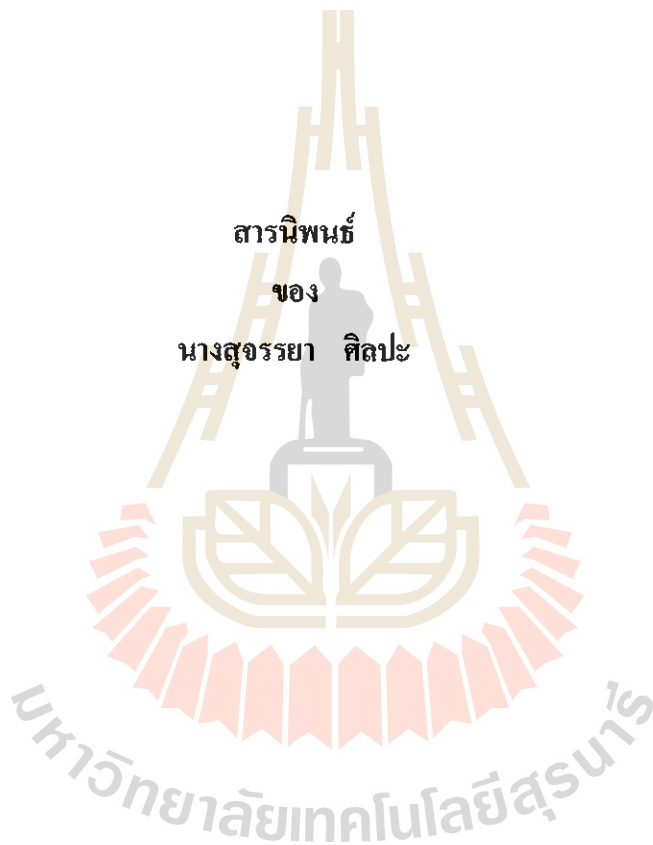

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านหนองหัววัว

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

นางสุจรรยา ศิลปะ : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
หมู่บ้านหนองหัววัว

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์เกตุชกร คร.เกรียงศักดิ์ เอี่ยมเก็บ

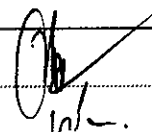
การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองจัดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์มุ่งให้ความรู้ และความสามารถในการบริหารจัดการ โครงการ และประยุกต์ ความรู้สู่ท้องถิ่น ได้อย่างเหมาะสม อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำการวิจัย ติดตามประเมิน โครงการ ตลอดจนสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมแก้ปัญหา เพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความเข้มแข็ง โดยเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมการพัฒนาและติดตามประเมินผล ตลอดจนวิจัยการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ นำมาวิเคราะห์โดยการใช้องค์ความรู้ต่างๆ ในการเก็บข้อมูล และผลการวิจัย จัดทำขึ้นในรูปแบบสารนิพนธ์

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
ปีการศึกษา ๒๕๔๔

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

1
1/1/๒

(อ.ภก.ดร. เกียรติศักดิ์ เอี่ยมเก็บ)

กรรมการสอบ

ราเชนทร์ โกศลวิตร

(อ.ดร. ราเชนทร์ โกศลวิตร)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

รช

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

๑ 6 ต.ค. 2545

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จล่วงด้วยดี, ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคลและกลุ่มบุคคล ต่างๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการและด้านการดำเนินงาน วิจัย อาทิเช่น

- อาจารย์เกศจักร ดร. เกรียงศักดิ์ เอี่ยมเก็บ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- นางธัญญลักษณ์ เปล่งวุฒิไกร ผู้ช่วยอาจารย์นิเทศก์
- ดร. ราเชนทร์ โกศลวิตร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญกมล กลั่นศรีสุข
อาจารย์ ดร. พัฒนา กิติอาญา คุณพรพิศ มุลตระการ และคณาจารย์ประจำ
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านวิชาการ
- พัฒนาการชุมชนอำเภอเมืองและพัฒนารวมชนตำบลหนองหัววัว จังหวัด
นครราชสีมา ที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติการในพื้นที่ และการสร้างความ
คุ้นเคยกับชุมชน
- นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนหมู่บ้าน ที่ให้ข้อมูล
และอำนวยความสะดวก และขอขอบคณพี่น้องในหมู่บ้านที่ได้ให้ความ
อนุเคราะห์ต่างๆ

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการ
ศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

นางสุจรรยา ศิลปะ

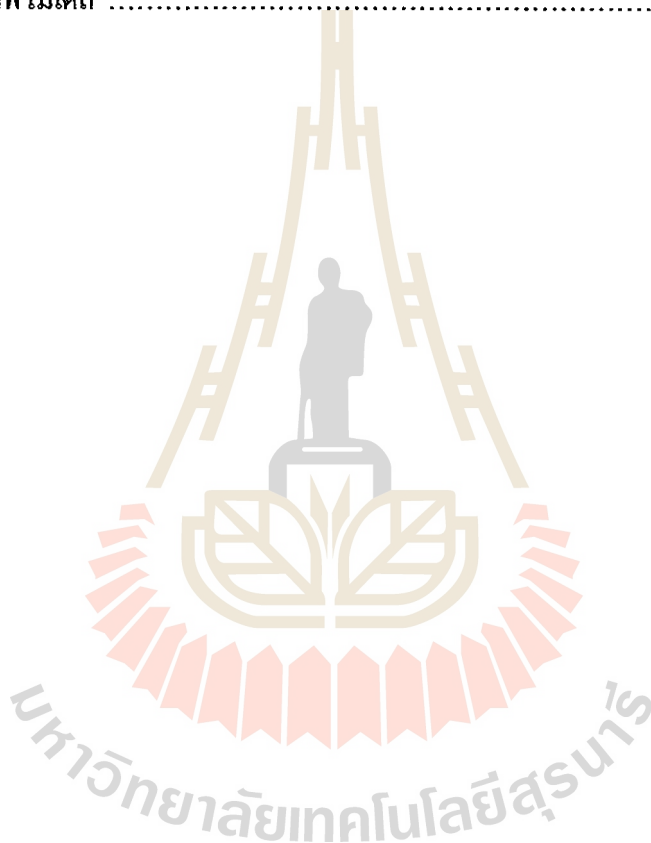
สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
หน้าอวมติ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญแผนภาพ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลังหรือหลักการและเหตุผล.....	1
วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ.....	1
กรอบความคิดทฤษฎี.....	2
วิธีดำเนินการ.....	5
ผลที่คาดว่าจะได้รับการประเมินโครงการ.....	7
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	8
นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ.....	8
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544.....	10
ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง.....	17
แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	18
แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	19
การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	20
หลักการประเมินโครงการแบบชีพป์โมเดล.....	21
การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง.....	24

เรื่อง	หน้า
เอกสารหลักวิชาอื่น ๆ	25
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินและเครื่องมือ.....	26
รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ.....	26
ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล.....	30
ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา.....	31
ตัวชี้วัดการประเมิน โครงการ โดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา.....	32
ตัวชี้วัดการประมาณเทคนิควิธีและตัวแปรที่ศึกษา.....	35
การแจกแจงตัวแปรและลักษณะค่าของตัวแปร.....	36
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ.....	42
ผลการประเมินบริบทชุมชน.....	42
ผลการประเมิน โครงการ โดยภาพรวม.....	61
ผลการประเมินผลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้.....	64
สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมิน โครงการ.....	65
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	67
วัตถุประสงค์ของการประเมิน โครงการ.....	67
วิธีดำเนินการ.....	67
ผลการดำเนินการ.....	68
อภิปรายผล.....	68
ข้อเสนอแนะ.....	70
บรรณานุกรม.....	71
ภาคผนวก.....	72
ประวัติผู้เขียน.....	73

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพ	หน้า
1. แผนภาพแสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้าน ในรูปแบบของ “ดิจิทัลโมเดล”.....	4
2. แผนภาพแสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้าน ในรูปแบบของ “ดิจิทัลโมเดล”.....	23
3. แผนภาพแสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้าน ในรูปแบบของ “ดิจิทัลโมเดล”.....	28

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร.....	48
2. ตารางที่ 4.2 รายได้ของประชาชนในหมู่บ้านต่อปีในแต่ละครอบครัว.....	49
3. ตารางที่ 5.1 จำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำจำแนกตามแหล่งน้ำ.....	50
4. ตารางที่ 11.1 แสดงจำนวนประชากรที่ได้รับการศึกษาในระดับต่างๆ.....	53
5. ตารางที่ 2.1 ประเพณีพิธีกรรมและความเชื่อ.....	54
6. ตารางที่ 4 จำนวนร้อยละของความเข้มแข็งจำแนกตามลักษณะของตัวแปร.....	66

บทที่ 1

บทนำ

1. ภูมิหลังหรือหลักการและเหตุผล

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วน ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเกิดจากความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง คือการไม่มีทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วน โดยมีปรัชญา ในการสร้างจิตสำนึก ความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและการจัดการหมู่บ้านและชุมชน ให้มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้

รัฐบาลซึ่งมี พันตำรวจโท ดอกเตอร์ ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี มีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหายากจนโดยได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำหรับเป็นแหล่งเงินหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการส่งเสริมความเข้มแข็งด้านสังคม และเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองผู้พึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก ของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จัดตั้งกองทุน แล้วเสร็จจะได้รับอนุมัติให้ตั้งกองทุน รับการจัดสรรเงินโอนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน

หมู่บ้านหนองหัววัว หมู่ 6 ตำบลกฤษณา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา เป็นหมู่บ้านหนึ่งที่ รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนจัดสรรงบประมาณเงินกองทุนให้จำนวน 1 ล้านบาทแล้วเมื่อวันที่ 18 กันยายน 2544 ทั้งนี้ผู้เขียนสารนิพนธ์จึงมุ่งที่จะดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของรัฐบาลมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้จะมีประโยชน์ยิ่งต่อการพัฒนาชุมชน เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อทราบว่ากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

2.1.1 ท้องถิ่นชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิภาพของสมาชิก

2.1.2 ท้องถิ่นชุมชนมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

2.1.3 ท้องถิ่นชุมชนมีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2.1.4 เศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกันกับทั้งสังคมที่มีภูมิคุ้มกัน

1.1 ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.2 เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายดังกล่าว มีอะไรบ้าง

2.3 เพื่อให้ได้กระบวนการทำสารนิพนธ์เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กร เพื่อการเรียนรู้ซึ่งมีความเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับรายบุคคล

2.4 เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน ในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมายและเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นผู้กำหนด

3. กรอบความคิดทฤษฎี

3.1. แนวคิดและรูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler's Rationgle and model of Evaluation) ไทเลอร์ ได้กล่าวถึงการประเมินว่า “การประเมิน คือ การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่สังเกตได้กับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ โดยมุ่งเน้นที่การประเมินทางการศึกษา

1.1 หลักการของแนวคิดไทเลอร์แบบดั้งเดิมจำแนกเป็น 4 ประการคือ

- กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมอย่างชัดเจน มีความเฉพาะเจาะจง
- กำหนดเนื้อหาหรือประสบการณ์ที่ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์
- เลือกวิธีการที่จะช่วยให้การเรียนรู้ในเนื้อหาประสบความสำเร็จ
- ประเมินผลว่าผู้เรียนมีความสำเร็จมากน้อยเพียงใด

1.2 กรอบแนวความคิดของการประเมินในยุคใหม่ของไทเลอร์ จำแนกเป็น 6 ส่วน

- การประเมินจุดประสงค์
- การประเมินแผนการเรียนรู้
- การประเมินเพื่อแนะแนวในการพัฒนาโครงการ

- การประเมินเพื่อการนำโครงการไปปฏิบัติ
- การประเมินผลลัพธ์ของโครงการทางการศึกษา
- การติดตามผลและการประเมินผลกระทบ

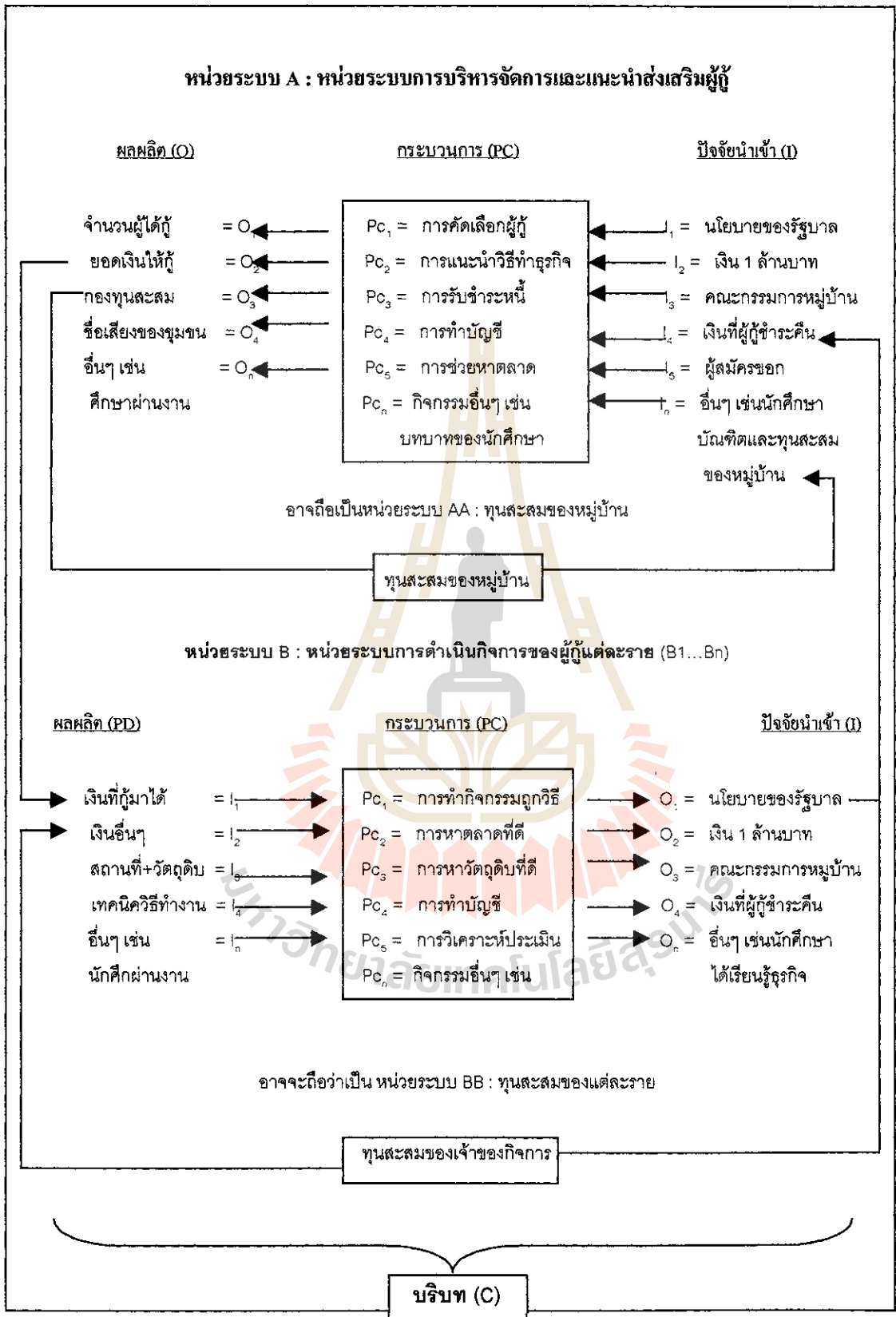
ไทเลอร์ ได้สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินโครงการว่า เกณฑ์ที่ตัดสินความสำเร็จของโครงการ ควรจะพิจารณาจากความสำเร็จของส่วนรวม และมุ่งเน้นที่การประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) มากกว่าการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation)

กรอบความคิดทฤษฎีหรือต้นแบบทางความคิดที่ผู้ทำสารนิพนธ์ ซึ่งเป็นผู้ประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน ได้ใช้กรอบความคิดหรือโครงสร้างความคิดหรือต้นแบบทางคิดอะไรเป็นเครื่องนำทางสำหรับการกำหนดตัวบ่งชี้หรือตัวแปร เพื่อการเก็บข้อมูลในการประเมินสำหรับนักศึกษาเหล่านี้ ได้แก่ข้อกำหนดไว้ในหลักสูตรว่า ให้ใช้ “ต้นแบบความคิดเชิงระบบ” (System Model) เป็นกรอบในการระบุตัวบ่งชี้และตัวแปร สำหรับการเก็บข้อมูล ต้นแบบทางความคิดดังกล่าวเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปในชื่อว่า “ซีพีพีโมเดล” (CIPP Model) โดยที่ใช้ตัวอย่างของหน่วยระบบอักษรย่อดังกล่าวมีความดังนี้

C	ย่อมาจาก	Context	คือ	บริบทของหน่วยระบบ
I	ย่อมาจาก	Input	คือ	ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Process	คือ	กระบวนการของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก	Product	คือ	ผลผลิตของหน่วยระบบ

แผนภาพในหน้าต่อไปนี้ แสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ “ซีพีพีโมเดล” ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

แผนภูมิที่ 1 ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แผนภูมินี้แสดงภาพโดยรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและผู้กู้ ประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละรายโดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ BB

สำหรับหน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ตามรายการต่างๆ ดังปรากฏในแผนภูมิมีกระบวนการทำงาน ได้แก่ PC คือ ตามรายการต่างๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ และมีผลผลิต ได้แก่ ตามรายการต่างๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ

หน่วยระบบ B คล้ายกันกับหน่วยระบบ A คือ เป็นหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละคนมีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ที่จะนำมาประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละราย มี P คือ กระบวนการทำอาชีพตามรายการและมี PD ได้แก่ ผลผลิตตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือ หน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้แก่หน่วยระบบ B และอาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าบางอย่าง ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำดำเนินกิจการให้ได้ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินการได้ผลดี ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้กับหน่วยระบบ A

บริบท (C) ให้ที่นี้หมายถึงรวมถึงบริบทของหน่วยระบบ A และ B เช่นสภาพภูมิประเทศและประชากรของชุมชนตลอดจนสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของประเทศและนโยบายของรัฐบาล เกี่ยวกับกองทุนดังกล่าว

- สรุปว่าหมู่บ้านที่ศึกษาอยู่ มีความหมายเหมือนกับแผนภาพข้างบนคือใช้หน่วยระบบเหมือนกัน

4. วิธีการดำเนินการ

ในการดำเนินการประเมินโครงการครั้งนี้ผู้เขียนสารนิพนธ์ ได้กำหนดขั้นตอนไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เช่น

1.1 ศึกษาพื้นที่เป้าหมายของหมู่บ้านหนองหัววัว หมู่ 6 ต. สีคิ้ว อ.สีคิ้ว

จ.นครราชสีมา

1.2 ศึกษาประชาชนในพื้นที่ว่าประกอบด้วยกลุ่มองค์กร อะไรบ้าง

ขั้นที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงาน

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยผู้เขียนสารนิพนธ์ ได้เก็บรวบรวม โดยใช้วิธีการหลายอย่างประกอบกันตามลักษณะข้อมูลที่ต้องการ มีขั้นตอนดังนี้

2.1 การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Studies) เพื่อศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และวัฒนธรรมประเพณี

2.2 การศึกษาภาคสนาม (Field studies) โดยใช้วิธีดังนี้

2.2.1 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non – Participation – observation) เพื่อสังเกตเกี่ยวกับสภาพทั่วไป พฤติกรรม ความเป็นอยู่ตลอดจนวิถีชีวิตและการดำเนินงานของกลุ่มต่างๆ ในชุมชน

2.2.2 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indept-Interview) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสัมภาษณ์เรื่องต่อไปนี้

- ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง
- รูปแบบกระบวนการพัฒนาชุมชน
- ศักยภาพ ในการดำเนินการบริหารงานกองทุน
- บทบาทของกองทุนเงินด้านการพัฒนาชุมชน โดยสัมภาษณ์จากผู้นำ คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการกลุ่มต่างๆ สมาชิกและชาวบ้าน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

1. บทสัมภาษณ์
2. สมุดจดบันทึกข้อมูล
3. กล้องถ่ายรูป
4. เทปบันทึกเสียง
5. การสังเกต
6. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่ได้มีการจัดเก็บไว้แล้ว ซึ่งเรียกว่า ข้อมูลมือสอง (Secondary data) ได้แก่ กชช 2ค , จปฐ , เอกสารบรรยายสรุปข้อมูลหมู่บ้าน , แผนที่หมู่บ้าน

ขั้นที่ 3 ใช้ชีพีโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านและกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล

3.1 หน่วยในการวิเคราะห์ ศึกษากรณีเฉพาะหมู่บ้านหนองหัววัว หมู่ 6 ต. กฤษณา อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา

3.2 ขอบเขตการวิเคราะห์ ผู้เขียนสารนิพนธ์ได้กำหนดขอบเขตการวิเคราะห์ไว้ดังนี้

- พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา

- กลุ่มประชากรเป้าหมาย
- ระยะเวลาในการศึกษาวิเคราะห์ ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2544 – กันยายน 2545

3.3 ตัวแปรที่ศึกษา

- ความเข้มแข็งของชุมชน
- ปัจจัยด้านสังคม การเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ

3.4 การเลือกพื้นที่ในการวิเคราะห์ ศึกษากรณีเฉพาะหมู่บ้านหนองหัววัว หมู่ 6 ต.กฤษณา อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา

3.5 การเลือกผู้ให้ข้อมูล

ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. บางส่วนทำ

การเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลที่ได้มาแจกแจงเป็นหมวดหมู่ตามประเด็นที่ศึกษา
2. นำข้อมูลเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์ตามความมุ่งหมายด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา
3. เสนอผลการศึกษาด้วยวิธีการพรรณนา

ขั้นที่ 5 ลงมือเขียนบทที่ 1,2,3,4, และ 5 บรรณานุกรมและภาคผนวกจนสมบูรณ์

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

ผลการศึกษาครั้งนี้จะได้ประโยชน์ ดังนี้

1. ได้ทราบและมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. ได้ทราบและมีความรู้ความเข้าใจปัจจัยต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุน
3. ได้ตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและแนวทางวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่างๆ ระดับหมู่บ้านและชุมชน
4. ได้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีที่เป็นวิทยาศาสตร์ อันจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ อย่างเป็นระบบได้

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้องในรูปของหลักวิชาต่างๆ ที่ปรากฏในบทนี้ ผู้เขียนสารนิพนธ์ได้ประมวลแนวคิดหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและข้อมูลอื่นๆ เพื่อแสดงว่าหลักวิชาด้านเนื้อหาสาระและหลักวิชาด้านเทคนิควิธีการประเมิน ที่นำมาใช้ในการประเมินครั้งนี้มีความถูกต้องและมีความสมเหตุสมผลในทางวิชาการ มี 9 ด้านดังนี้

1. นโยบายหลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

3. การติดตามสังเกตการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
7. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบซัพพี้โมเดล

8. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เอกสารหลักวิชาการต่าง ๆ

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

- 1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติของรัฐบาลซึ่งมี พ.ศ.ท. ดร. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีและเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล เพื่อเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่มการแก้ไขปัญหาและการสร้างเสริมศักยภาพด้านเศรษฐกิจ และสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง และรัฐบาลได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท ทั่วประเทศ เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพเสริมและรายได้ให้แก่ประชาชนและวิสาหกิจขนาดเล็กพร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วยตนเอง

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

- 1) เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
- 2) ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง
- 3) เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน
- 4) เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม
- 5) กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีดังนี้

- 1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่ การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน
- 2) ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง
- 3) เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตัวเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 4) กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศในอนาคต
- 5) เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
- 2) ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
- 3) คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมีระเบียบ ดังนี้

2.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบด้วย 2 หมวด ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

- ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อย่อว่า กทบ. ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานคนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 3 คนให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรี แต่งตั้ง โดยคำแนะนำของคณะกรรมการจำนวนอย่างน้อยสามคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน

- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

- นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระแล้ว กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- 1) ตาย
- 2) ลาออก
- 3) เป็นบุคคลล้มละลาย
- 4) คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- 5) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- 6) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

- การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของ

จำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม
คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกองทุน
- 2) กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้
- 3) จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติเสนอต่อคณะรัฐมนตรี
- 4) กำหนดแผนงาน และออกระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศในการจัดตั้งและแนวทางการบริหารงานกองทุน
- 5) ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหาและจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
- 6) ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน
- 7) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้
- 8) ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่นๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้
- 9) เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้
- 10) รายงานผลการดำเนิน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

หมวด 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติใน

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

สำนักงานมีอำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
2. ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
3. ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน
4. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน

5. ดำเนินการและประสานงานส่วนราชการและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุนและแนวทางการบริหารกองทุน
6. จัดให้มีหรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน

2.2. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ข้อ 8 ให้คณะกรรมการเปิดบัญชีเงินฝากออกทรัพย์ “กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” กับธนาคารเพื่อสำรองจ่ายและเริ่มจัดสรรให้แก่กองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง

ให้ธนาคาร โอนเงินจาก “บัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” เข้าบัญชีกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมืองตามคำสั่งจ่ายของคณะกรรมการ

ข้อ 9 ให้คณะกรรมการจัดสรรเงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติไปยังบัญชีกองทุนหมู่บ้านและบัญชีกองทุนชุมชนเมือง บัญชีละหนึ่งล้านบาท ภายในระยะเวลาสามสิบวัน นับแต่วันที่ ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด

ข้อ 11 คณะกรรมการมีอำนาจระงับการจ่ายเงินจากบัญชีกองทุนหรือให้กองทุนชดใช้หรือให้ส่งคืนเงินในกรณีที่กองทุนเบิกจ่ายไปแล้ว อันเนื่องมาจากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าคณะกรรมการกองทุนไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการกำหนด หรือกระทำการอันอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อกองทุน

ข้อ 13 คณะอนุกรรมการสนับสนุนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. กำหนดแผนปฏิบัติการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านเวียนของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นไปตามแนวทางให้หมู่บ้านเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา

2. สนับสนุนและพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด ในการทำหน้าที่ให้การสนับสนุนด้านวิชาการและการจัดการแก่กองทุนอย่างมีประสิทธิภาพ

3. บูรณาการแผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการของกองทุน

4. ปรับปรุงแก้ไข ระเบียบ ข้อบังคับกองทุนตามแผนงาน โครงการของรัฐ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ใกล้เคียงกับกองทุน เพื่อเอื้ออำนวยให้กลุ่มหรือองค์กร ในหมู่บ้าน สามารถรวมกองทุนอื่นกับกองทุน ได้ตามวัตถุประสงค์

5. แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อช่วยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการสนับสนุน

1. ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ข้อ 15 ให้คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดมีอำนาจหน้าที่

1. รับขึ้นทะเบียนกองทุนตามระเบียบและวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด
2. ให้ความเห็นผลการประเมินความพร้อมของกองทุน ซึ่งผ่านการประเมินของคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอร่วมกับชุมชนตามระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด
3. สนับสนุนให้เกิดการเตรียมความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุนในจังหวัด ให้เป็นไปตามระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนดเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและบรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์
5. ประสานความร่วมมือเพื่อสนับสนุนด้านวิชาการและการจัดสรรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของกองทุนในจังหวัด
6. จัดทำระบบข้อมูลเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนต่างๆ ในจังหวัด เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แก่ประชาชนและส่วนที่เกี่ยวข้องต่างๆ ทราบ
7. รายงานผลการดำเนินงานของกองทุนในจังหวัดให้คณะกรรมการทราบตามระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด
8. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด

9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการสนับสนุนมอบหมาย

ข้อ 16 ให้กองทุนแต่ละกองทุนมีคณะกรรมการกองทุนจำนวนไม่น้อยกว่าเก้าคน แต่ไม่เกิน 15 คน ประกอบด้วยกรรมการทั้งชายและหญิงในสัดส่วนเท่าเทียมกัน ซึ่งมาจากการคัดเลือกกันเองโดยสมาชิกซึ่งกรรมการดังกล่าวเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ และมีความรับผิดชอบที่จะบริหารจัดการกองทุน ซึ่งเป็นที่ยอมรับของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง และต้องมีคุณสมบัติตามข้อ 11

ข้อ 17 กรรมการกองทุนต้องมีคุณสมบัติและ ไม่มีลักษณะต้องห้ามดังนี้

1. เป็นผู้มิชื่อในทะเบียนบ้าน และอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน
2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์
3. ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียหายทางการเงิน ตลอดจนยืนยันในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

5. ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก

7. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด

8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

9. ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20(3) และ(4)

ข้อ 18 คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. บริหารจัดการกองทุน รวมทั้งตรวจสอบ กำกับ ดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุน เพื่อสอดคล้องและเกื้อกูลกับกองทุนอื่นๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้าน

2. ออกระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์หรือวิธีการเกี่ยวกับการบริหารกองทุนที่ไม่ขัดแย้งกับระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดและต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก

3. รับสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก ทั้งที่เป็นกลุ่ม องค์กรชุมชน หรือปัจเจกบุคคลในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

4. ดำรงและจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ อุตสาหกรรมครัวเรือนและวิสาหกิจชุมชนในเขตท้องที่หมู่บ้านหรือชุมชนเมืองนั้น ตลอดจนสำรวจและจัดทำข้อมูลดังกล่าวของกองทุนอื่นๆ ที่มีอยู่แล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

5. พิจารณาการให้กู้เงินตามระเบียบหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

6. ทำนิติกรรมสัญญา หรือดำเนินการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับภาระผูกพันของกองทุน

7. จัดหรือเรียกประชุมสมาชิกตามที่กำหนดหรือได้ตกลงกัน หรือตามที่สมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของสมาชิกทั้งหมดลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอ และจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่รับคำร้อง

8. จัดทำบัญชีและส่งมอบเงินที่ได้รับการจัดสรร ดอกผล ผลตอบแทน หรือรายได้ที่เกื้อจันจากเงินที่ได้รับการจัดสรรจากคณะกรรมการคืนให้แก่กองทุนให้ครบเต็มตามจำนวนที่ได้รับอนุมัติให้เบิกจ่าย ในกรณีที่คณะกรรมการมีหนังสือหรือคำสั่งเป็นที่สุด เนื่องจากคณะกรรมการกองทุนไม่ปฏิบัติตามหรือบริหารจัดการกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบหรือข้อบังคับ ที่กองทุนกำหนด

9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบหมาย

ข้อ 19 กรรมการกองทุนมีวาระตำแหน่งคราวละ 2 ปี ในกรณีที่กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้คณะกรรมการกองทุนประกอบด้วยกรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และให้คณะกรรมการกองทุนจัดให้มีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งแทนกรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อ 16 ภายในระยะเวลาสามสิบวัน กรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับคัดเลือกอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันมิได้

ข้อ 21 ให้คณะกรรมการกองทุนเลือกกรรมการด้วยกันเป็นประธานกรรมการกองทุน รองประธานกรรมการกองทุน เภรัณยูภิกกองทุน และเลขาธิการกองทุน

ข้อ 22 การประชุมคณะกรรมการกองทุนต้องมีกรรมการมาประชุมเกินหนึ่งจของจำนวนกรรมการกองทุนทั้งหมด เท่าที่มีอยู่ในขณะนั้น จึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการกองทุนไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการกองทุนทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการกองทุนและรองประธานกรรมการกองทุนไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ข้อ 23 กองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง อาจประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังนี้

1. เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ
2. เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคให้โดยปราศจากภาระผูกพัน
3. เงินกู้ยืม
4. ดอกผลหรือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากกองทุน
5. เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก
6. เงินค่าหุ้น
7. เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก
8. เงินและทรัพย์สินอื่นๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

ข้อ 25 คณะกรรมการกองทุนสามารถกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุน ให้สมาชิกถือหุ้นของกองทุนหรือมีเงินฝากสัจจะไว้ที่กองทุน ในการชำระค่าหุ้น สมาชิกอาจชำระเป็นเงินทรัพย์สิน หรือแรงงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

ข้อ 27 นอกจากการประชุมใหญ่สามัญประจำปีแล้ว คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกประชุมวิสามัญเมื่อใดก็ได้ เมื่อมีเหตุที่ต้องขอมติหรือขอความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกตามระเบียบนี้หรือเมื่อคณะกรรมการกองทุนจะเห็นสมควร

นอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อใดก็ได้ เมื่อมีเหตุที่ต้องขอมติหรือขอความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกตามระเบียบนี้ หรือเมื่อคณะกรรมการกองทุนเห็นสมควร

นอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในระยะเวลาสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับการร้องขอเป็นหนังสือจากสมาชิกซึ่งเข้าชื่อกันมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมด

ข้อ 28 ในการประชุมสมาชิกต้องมีสมาชิกมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงเป็นองค์ประชุม สมาชิกจะมอบอำนาจเป็นหนังสือให้บุคคลอื่นมาประชุมแทนก็ได้ แต่ผู้รับมอบอำนาจนั้นจะรับมอบอำนาจจากสมาชิกเกินกว่าหนึ่งรายมิได้

การประชุมคราวใดมีสมาชิกมาประชุมไม่ครบองค์ประชุม ให้นัดประชุมอีกครั้งหนึ่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันนัดประชุมครั้งแรก ในการประชุมดังกล่าวถ้ามิใช่เป็นการประชุมใหญ่สามัญประจำปี เมื่อสมาชิกมาประชุม ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดก็ให้ถือเป็นองค์ประชุม

ข้อ 30 สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยให้ยื่นคำขอกู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุน ให้คณะกรรมการกองทุน พิจารณาเงินกู้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

ข้อ 31 คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่ง ไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกินจำนวนห้าหมื่นบาท

ข้อ 35 การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนให้ผู้กู้ชำระให้แล้วเสร็จสิ้นภายในกำหนดระยะเวลาไม่เงินหนึ่งปี นับแต่วันที่ทำสัญญา

การชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนทุกประเภท ผู้กู้หรือผู้ที่นำเงิน ไปลงทุนจะต้องเงินไปตั้งคืน ณ ธนาคาร และนำหลักฐานการส่งชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุน ไปมอบให้คณะกรรมการกองทุน เพื่อเป็นหลักฐานในการจัดทำบัญชีหรือดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 36 ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญา ไม่ชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน ให้ผู้กู้เสียเบี้ยประบดาจำนวนที่ระบุหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนดไว้อย่างแน่นอนสำหรับจำนวนที่ขาดหรือค้างชำระ เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้ คณะกรรมการกองทุนอาจพิจารณายกเลิกหรือปรับลดเบี้ยปรับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้ คณะกรรมการกองทุนอาจพิจารณายกเลิกหรือปรับลดเบี้ยปรับ ให้แก่ผู้กู้ รายหนึ่งราย

ใดก็ได้เมื่อมีเหตุผลอันสมควร และด้วยความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกด้วยเสียงเกินกึ่งหนึ่ง หรือดำเนินการอื่นๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

ข้อ 37 ในกรณีที่ผู้กู้มิได้เริ่มดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้ยืมเงินหรือเมื่อ มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้กู้นำเงินไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนที่ ค้างชำระคืนเต็มจำนวนได้โดยทันที

ข้อ 38 ให้คณะกรรมการกองทุนจัดทำบัญชีของกองทุนตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่คณะกรรมการกำหนดอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง และแจ้งให้สมาชิกทราบ รวมทั้งให้จัดทำสรุป ผลการดำเนินงานประจำปีรายงานต่อคณะกรรมการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

3. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองหัววัวมีดังต่อไปนี้

3.1. ที่ตั้ง

ที่ตั้งกองทุนเลขที่ 179/1 หมู่ 6 หมู่บ้านหนองหัววัว ตำบลกฤษณา อำเภอเมือง จังหวัด นครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ 30140 เบอร์โทรศัพท์ 044-418150 ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 26 มิถุนายน 2544 เวลา 13.00 น. เป็นต้นไป

3.2. วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านหนองหัววัว

- 1.เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน
- 2.ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้าน
- 3.เสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้าน
- 4.กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ

3.3. แหล่งที่มาของกองทุนประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังนี้

- 1.เงินที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาล จำนวน 1 ล้านบาท
- 2.ดอกเบี้ยหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดจากกองทุน
- 3.เงินค่าธรรมเนียมแรกเข้า 20 บาท / 1 คน
- 4.เงินค่าสมัครสมาชิก 50 บาท / 1 คน
- 5.ค่าหุ้นตั้งจะ หุ้นละ 30 บาท แต่ละคนไม่เกิน 5 หุ้น

3.4. คุณสมบัติของสมาชิก

- 1.เป็นบุคคลในหมู่บ้านและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านของหมู่บ้านถนนหัก 6 เดือนขึ้นไป

- 2.เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุ 20 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 65 ปี
- 3.เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน
- 4.เป็นผู้ที่ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- 5.เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้มีมติ 3 ใน 4 ของคณะกรรมการกองทุนเห็น

ชอบให้เข้าเป็นสมาชิก

- 6.สมาชิกต้องเปิดบัญชีฝากเงินกับธนาคารออมสินเท่านั้น
- 7.ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- 8.สมาชิกที่จะขอกู้ไม่มีประวัติเสียหายในการกู้ยืมเงินกองทุน ที่มีขึ้นในหมู่บ้าน เช่น

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มส่งเสริมอาชีพเกษตร

3.5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

- 1.ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุน ได้ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- 2.การรับสมัครเข้าเป็นสมาชิก เปิดรับสมัครปีละ 1 ครั้ง
- 3.สถานที่รับสมัคร ณ ที่ทำการกลุ่มเลขที่ 179/1 ม. 6 ต.กฤษณา
- 4.คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใด เข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม มีมติเห็นชอบ 3 ใน 4 ของคณะกรรมการกองทุน
- 5.เป็นนิติบุคคลและกลุ่มหรือองค์กรชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจของสมาชิก

3.6. การฟื้นฟูสภาพจากการเป็นสมาชิก

- 1.เสียชีวิต
- 2.ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน

3.จงใจฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของกองทุน หรือแสดงตนเป็นปรปักษ์ หรือไม่ให้ความช่วยเหลือหรือไม่ให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการกองทุนไม่ว่าประการใดๆ ผู้กู้ยืมนำเงินไปใช้นอกกรอบวัตถุประสงค์ตามสัญญา ให้คณะกรรมการยกเลิกสัญญาและเรียกเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยเต็มจำนวนโดยทันที

4. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1. จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดวิธีการเลือกกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
2. วิธีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีกระบวนการดังนี้

- 2.1 คณะกรรมการชุมชนจัดเวทีประชาคมในชุมชน โดยมีหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนจากครัวเรือนจำนวน 3 ใน 4 ของครัวเรือนในชุมชน
 - 2.2 ดำเนินการคัดเลือกเสนอคณะกรรมการ จำนวน 9 คน ใช้หลักประชาธิปไตย โดยให้ประชาชนเป็นผู้คัดเลือกคณะกรรมการกองทุน แต่ต้องยึดหลักการที่คณะกรรมการกองทุนแห่งชาติกำหนดให้คือ ต้องมีผู้หญิงกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการทั้งหมด
 - 2.3 มีคณะกรรมการ จากอำเภอเมืองเข้ามาสังเกตการณ์คัดเลือกทั้งคณะกรรมการให้เป็นที่ไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม
3. วันที่มีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
 4. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทุกคนมีคุณสมบัติครบถ้วน ตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือไม่
 5. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้ร่วมกันประเมินประสิทธิภาพในการบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านของตนเองแล้วมีความเห็นว่า จำนวนคณะกรรมการที่มีประสิทธิภาพมีจำนวนตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป

5. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ประเมินความพร้อมต่างๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมืองตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่างๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

ส่วนที่ 2 คณะกรรมการกองทุน และชุมชนเมือง

ส่วนที่ 3 การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

ส่วนที่ 4 ทุนดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

ส่วนที่ 5 แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุน และชุมชนเมือง เมื่อได้รับการ

สนับสนุนเป็นวงเงินไม่เกิน 1 ล้านบาท จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงิน กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกองทุนบ้านหนองหัววัว หมู่ 6 ต.กฤษณา อ.สีคิ้ว มีเกณฑ์การพิจารณาเงินกู้ให้แก่สมาชิกดังนี้

1. การอนุมัติเงินกู้ สมาชิกยื่นคำขอกู้เงินจะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอกู้เงินจาก คณะกรรมการกองทุน โดยครบคร่าวละ 1 ราย ในการกู้ยืมอย่างชัดเจน

2. ลักษณะโครงการสมาชิกยื่นคำขอกู้เงิน ต้องมีลักษณะหรือคุณสมบัติคือ เป็นโครงการที่ต้องสามารถดำเนินการได้จริงมีความเป็นไปได้ทางการตลาดและสามารถเห็นได้ชัดเจน ว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

3. วงเงินกู้ให้สมาชิกกู้ได้รายละ 20,000 บาท หรือไม่เกิน 50,000 บาทในกรณีที่ คณะกรรมการ มีมติ 3 ใน 4 ของคณะกรรมการควรมติในเงินกู้รายที่เกิน 20,000 บาทคณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกทั้งหมดเพื่อให้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้ รายหนึ่งไม่เกิน 50,000 บาท จะต้องใช้หลักทรัพย์และบุคคลค้ำประกัน

4. การทำสัญญาเงินกู้ทุกประเภทจะต้องมีการทำสัญญาไว้กับคณะกรรมการ 1 ชุด ตามแบบและเงื่อนไข

- ถ่ายสำเนาเอกสารสำคัญอย่างละ 1 ชุด ทะเบียนบ้าน บัตรประจำตัวประชาชน หลักฐานการเปลี่ยนชื่อ-สกุล
- ผู้ค้ำประกัน 2 คน และต้องเป็นสมาชิกกองทุนฯ เท่านั้น
- คู่สมรส(ถ้ามี) ต้องลงลายมือชื่อให้คำยินยอม
- มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน
- มีพยานหรือผู้รู้เห็นเซ็นรับทราบ
- การกู้เงิน กู้ได้ตั้งแต่ 100 บาทขึ้นไป แต่ไม่เกิน 20,000 บาท/ 1 ราย/ 1ปี

5. หลักประกันเงินกู้

- โฉนดที่ดิน บ้าน รถยนต์ รถจักรยานยนต์

6. การชำระคืนเงินกู้

- ผู้กู้ส่งคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยภายในกำหนดระยะเวลา 1 ปี
- กรณีผู้กู้ผิดสัญญาส่งคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ย ให้ผู้กู้เสียค่าปรับในอัตรา ร้อยละ 50 สตางค์ / วัน เพิ่มจากดอกเบี้ยปกติ ภายใน 30 วัน ถ้าเกินจะ พิจารณาสอบถามกับผู้ค้ำประกัน
- อัตราดอกเบี้ยคิด 50 สตางค์ / เดือน / 6 บาท / ปี

7. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบซิฟฟ์โมเดล

แนวคิดและรูปแบบการประเมิน แบบซิฟฟ์โมเดล (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CiPP Model) กล่าวว่า “การประเมิน เป็นกระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์ เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ” สตัฟเฟิลบีมได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. การประเมินบริบท หรือสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation ; C) การประเมินสภาวะแวดล้อมเป็นรูปแบบพื้นฐานของการประเมินโดยทั่วไป เป็นการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผล เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation ; I) เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจความเหมาะสมของแผนงานต่างๆ ที่จัดขึ้น โดยดูว่าข้อมูลนั้นจะมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ ซึ่งมักจะประเมินในด้านต่างๆ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation ; P) เมื่อแผนดำเนินการได้รับการอนุมัติและลงมือทำ การประเมินกระบวนการจำเป็นต้องได้รับการเตรียมการเพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) แก่ผู้รับผิดชอบและผู้ดำเนินการทุกลำดับชั้น

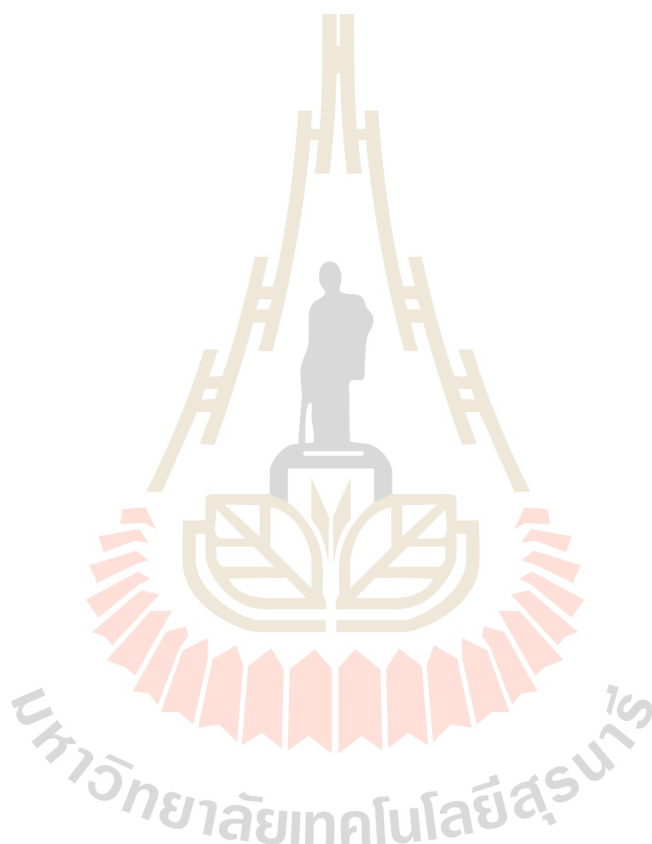
4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation,P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบเลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

นอกจากนี้ได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมิน ดังนี้

- 1) การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planing Decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินการ
- 2) การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยเบื้องต้น ที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงการของแผนงาน และขั้นตอนของการดำเนินการของโครงการ
- 3) การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementing Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

- 4) การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recgcling Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ ล้มเลิก หรือปรับขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

แผนภาพในหน้าถัดไปนี้ แสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ “ซีพีโมเดล” ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

หน่วยระบบ A : หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

ผลผลิต (O)

กระบวนการ (PC)

ปัจจัยนำเข้า (I)

- จำนวนผู้ได้กู้ = O₁
- ยอดเงินให้กู้ = O₂
- กองทุนสะสม = O₃
- ชื่อเสียงของชุมชน = O₄
- อื่นๆ เช่น = O_n
- ศึกษาผ่านงาน

- PC₁ = การคัดเลือกผู้กู้
- PC₂ = การแนะนำวิธีทำธุรกิจ
- PC₃ = การรับชำระหนี้
- PC₄ = การทำบัญชี
- PC₅ = การช่วยเหลือตลาด
- PC_n = กิจกรรมอื่นๆ เช่น บทบาทของนักศึกษา

- I₁ = นโยบายของรัฐบาล
- I₂ = เงิน 1 ล้านบาท
- I₃ = คณะกรรมการหมู่บ้าน
- I₄ = เงินที่ผู้กู้ชำระคืน
- I₅ = ผู้สมัครขอ
- I_n = อื่นๆ เช่น นักศึกษา บัณฑิตและทุนสะสมของหมู่บ้าน

อาจถือเป็นหน่วยระบบ AA : ทุนสะสมของหมู่บ้าน

ทุนสะสมของหมู่บ้าน

หน่วยระบบ B : หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย (B1...Bn)

ผลผลิต (PD)

กระบวนการ (PC)

ปัจจัยนำเข้า (I)

- เงินที่กู้มาได้ = I₁
- เงินอื่นๆ = I₂
- สถานที่+วัตถุดิบ = I₃
- เทคนิควิธีทำงาน = I₄
- อื่นๆ เช่น = I_n
- นักศึกษผ่านงาน

- PC₁ = การทำกิจกรรมถูกวิธี
- PC₂ = การหาตลาดที่ดี
- PC₃ = การหาวัตถุดิบที่ดี
- PC₄ = การทำบัญชี
- PC₅ = การวิเคราะห์ประเมิน
- PC_n = กิจกรรมอื่นๆ เช่น

- O₁ = นโยบายของรัฐบาล
- O₂ = เงิน 1 ล้านบาท
- O₃ = คณะกรรมการหมู่บ้าน
- O₄ = เงินที่ผู้กู้ชำระคืน
- O_n = อื่นๆ เช่น นักศึกษา ได้เรียนรู้ธุรกิจ

อาจจะถือว่าเป็น หน่วยระบบ BB : ทุนสะสมของแต่ละราย

ทุนสะสมของเจ้าของกิจการ

บริษัท (C)

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองเป็นโครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติกองทุนแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนอย่างยั่งยืนโดยการจัดสรรทุนการศึกษา แก่บัณฑิตให้เข้าศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมินโครงการ โดยกำหนดให้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การวิเคราะห์โครงการ การวิสัยและการประเมินโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมถึงการเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ

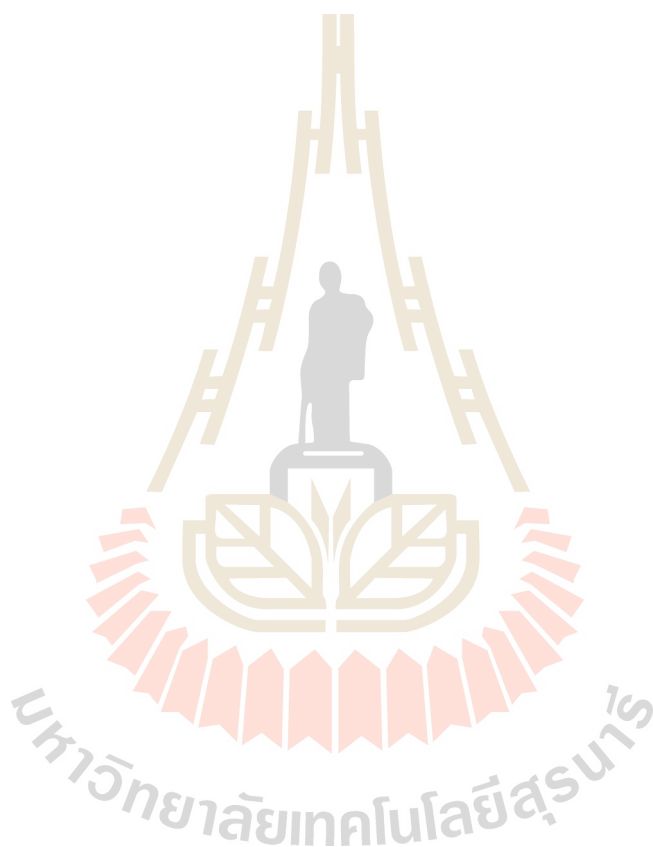
ผลการวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

1. วิเคราะห์บริบท (Context Analysis) เป็นการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของหมู่บ้านของหมู่บ้าน และรายบุคคล (ผู้กู้) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมาย ศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนของประชาชน
2. วิเคราะห์ปัจจัยเบื้องต้น (Input Analysis) เริ่มที่นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการเพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถาบันการศึกษา ประชาสัมพันธ์และ ประกาศรับสมัครบัณฑิตเพื่อเข้าร่วม โครงการ
3. วิเคราะห์กระบวนการของโครงการ (Process Analysis) จัดทำหลักสูตรการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ จัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการดำเนินการในส่วนกลางระดับจังหวัด เพื่อทำหน้าที่ประสานงาน ดำเนินงานให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ให้บัณฑิตศึกษาทั้งในสถาบันการศึกษาและปฏิบัติงานจริงในพื้นที่เป้าหมาย โดยใช้แบบสอบถาม แบบรายงาน (บร.1 – บร.12) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คณาจารย์ผู้สอบ และอาจารย์นิเทศก์ ผู้ช่วยอาจารย์นิเทศก์ ติดตามให้คำแนะนำ และให้นักศึกษารายงาน ผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน แก่อาจารย์นิเทศก์
4. วิเคราะห์ผลของโครงการ (Output Analysis) เมื่อสิ้นสุดโครงการแล้วจำนวนเงินกองทุน 1 ล้านบาทยังคงอยู่
 - ท้องถิ่นชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิภาพของสมาชิก
 - ท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

- ท้องถิ่นชุมชน มีกระบวนการพึ่งพาตนเอง แก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

9. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

- แนวความคิดของไทเลอร์
- แนวความคิดของสตัฟเฟิลบีม

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ เป็นการศึกษารายการหนี้เฉพาะหมู่บ้านหนองหัววัว หมู่ที่ 6 ตำบลกฤษณา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผู้เขียนสารนิพนธ์ได้เข้าไปปฏิบัติงานตั้งแต่เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2544 ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีวิธีดำเนินการประเมินดังนี้

1. รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ

1. รูปแบบการประเมินของสคริพเวน (Scriven' Evaluation Ideologies and Model) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการตัดสินใจ ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล และกำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์ในการประเมินมีการสร้างแนวคิดรูปแบบการประเมินที่ผสมผสาน แนวคิดของไทเลอร์และครอนบาคเข้าด้วยกัน จำแนกเป็น 2 ประเภทคือ

1.1 การประเมินยึดเป้าหมายเป็นหลัก เป็นการประเมินที่ใช้เป้าหมายของโครงการเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาว่าบรรลุเป้าหมายของโครงการหรือไม่ แบ่งเป็น 2 ระยะคือ

- การประเมินระหว่างดำเนินการ (Formative Evaluation)
- การประเมินผลรวม (Summative Evaluation)

1.2 การประเมินที่ไม่ยึดเป้าหมายเป็นหลัก เป็นการประเมินที่ไม่มุ่งเฉพาะผลผลิตที่เกิดขึ้น ตามเป้าหมายเท่านั้นแต่นำผลกระทบอื่นๆ มาพิจารณาตัดสินคุณค่าด้วย นอกจากนี้สคริพเวนยังได้จำแนกการประเมินตามสิ่งที่ประเมินออกได้ดังนี้

- การประเมินคุณค่าภายใน (Intrinsic Evaluation) ประเมินคุณค่าของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
- การประเมินความคุ้มค่า (Pagoff Evaluation) เป็นการประเมินในส่วนที่ผลของการดำเนินโครงการมีต่อผู้รับบริการจากโคราช

2. รูปแบบการประเมินชีพฟ์ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's Cipp Model) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อใช้ในการตัดสินใจ โดยจำแนกขั้นตอนของการประเมินเป็น 3 ขั้นตอน

2.1 กำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศ

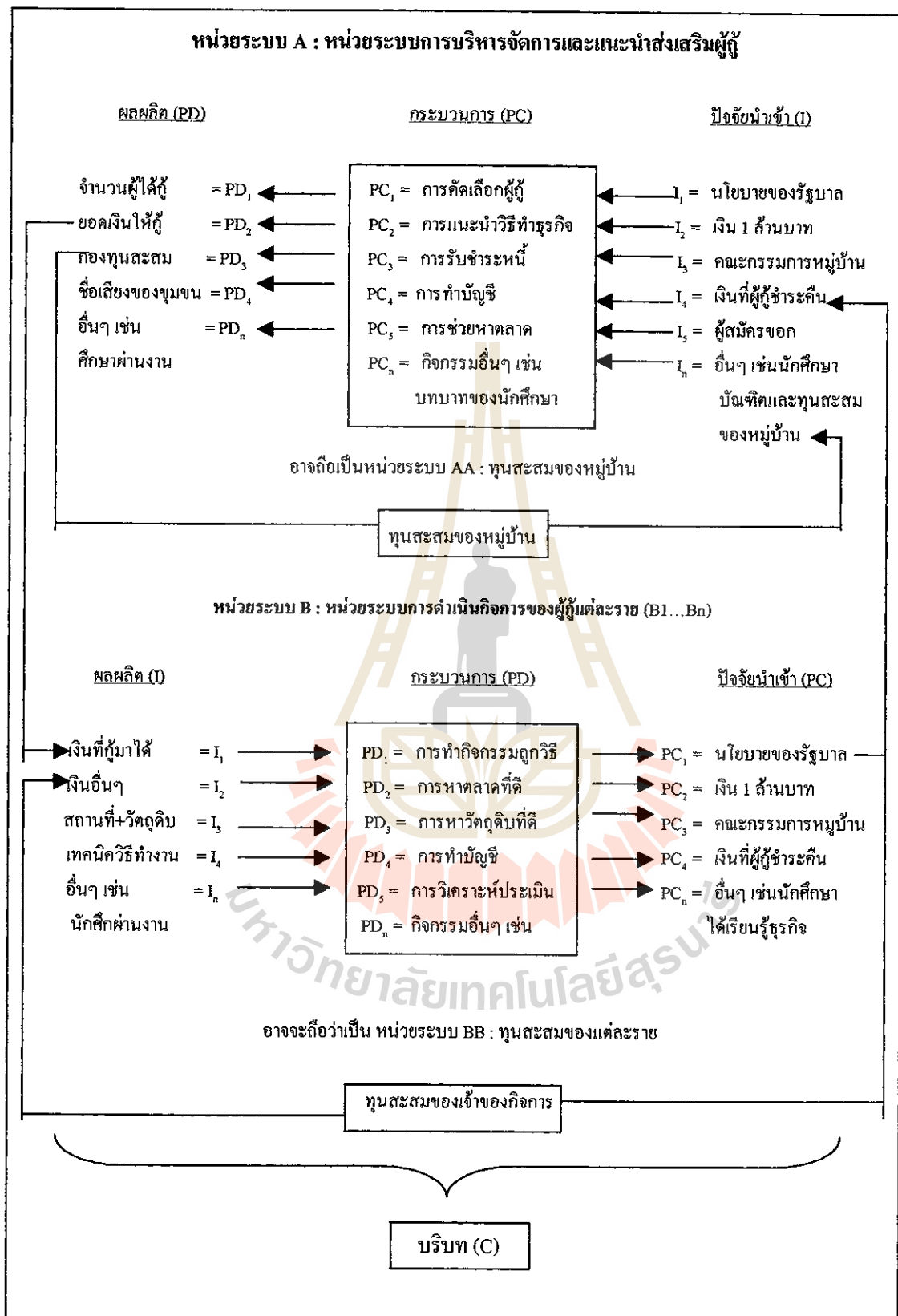
รูปแบบที่ประยุกต์ใช้ในการประเมินครั้งนี้ คือ ซิฟฟ์โมเดล (CIPP Model) ตามกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย การประเมิน 4 องค์ประกอบทั้งระดับหมู่บ้านและระดับรายบุคคล ดังนี้

การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของกระบวนการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

แผนภูมิที่ 2.1 แสดงระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

แบบที่ใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินคือ แบบรายงานต่าง (บร.) และแบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อในการสังเกตและการสัมภาษณ์ มีดังนี้

- 1) แบบรายงาน บร. 1 แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน
- 2) แบบรายงาน บร. 2 แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน
- 3) แบบรายงาน บร. 3 แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคิดที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน
- 4) แบบรายงาน บร. 4 แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน
- 5) แบบรายงาน บร. 5 แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 6) แบบรายงาน บร. 6 แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 7) แบบรายงาน บร. 7 แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน
- 8) แบบรายงาน บร. 8 โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์
- 9) แบบรายงาน บร. 9 แบบบันทึกการสัมภาษณ์
- 10) แบบรายงาน บร. 10 แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน
- 11) แบบรายงาน บร. 11 แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี
- 12) แบบรายงาน บร. 12 การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน

1.3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เพื่อประเมินโครงการมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของตัวเลขแล้วสรุปโดยใช้ค่าสถิติ ข้อมูลที่หาเป็นค่าสถิติได้เป็นรายได้ของชาวบ้าน อายุ เพศ เป็นต้น ค่าสถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต เป็นต้น
- 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์การศึกษาเอกสารและข้อมูลที่มีการบันทึกไว้ เช่น ความรู้ ความเข้าใจของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นต้น โดยใช้อัตราส่วน ร้อยละ ตาราง ในการวิเคราะห์

2. ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล

2.1. ตัวชี้วัด

ในการกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ผู้เขียนสารนิพนธ์ได้กำหนดตัวชี้วัดตามกรอบความคิดทฤษฎีเชิงระบบหรือตามกรอบการประเมินแบบ ซิปป์ โมเดล (CIPP Model) ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 1

ตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ประกอบด้วย

- ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

(หน่วยระบบ A)

- 1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)
- 2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)
- 3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)
- 4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator)

- ตัวชี้วัดของหน่วยระบบดำเนินการเองผู้กู้แต่ละราย (หน่วยระบบ B)

ได้แก่

- 1) ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)
- 2) ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)
- 3) ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)
- 4) ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indicator)

2.2. แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการเก็บข้อมูล สำหรับแต่ละตัวชี้วัดขึ้นอยู่กับลักษณะและธรรมชาติของตัวชี้วัดนั้นๆ ทั้งตัวชี้วัดของหน่วยระบบบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และตัวชี้วัดของหน่วยระบบ การดำเนินการของผู้กู้แต่ละราย

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการที่ใช้เก็บข้อมูลและการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ประกอบด้วย

- การสัมภาษณ์ โดยใช้แบบ บร.ต่างๆ
- การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน เวทีประชาคม
- การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม โดยการสังเกตจากพฤติกรรม กลุ่มเป้าหมาย โดยไม่ให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว เพื่อให้ทราบความต้องการที่แท้จริง
- การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์เพื่อประเมินโครงการจะใช้ทั้งวิธีแบบเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

1. ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของตัวเลขแล้วสรุปโดยใช้ค่าสถิติ ข้อมูลที่หาเป็นค่าสถิติได้ เช่น รายได้ต่อหัว อายุ เพศ เป็นต้น และค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย เลขคณิต เป็นต้น

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นวิเคราะห์ข้อมูลที่เขียนบรรยายเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ หรือทัศนคติ การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ การศึกษาเอกสารและข้อมูลที่มีการบันทึกไว้ เช่น ความรู้ ความเข้าใจ ของคณะกรรมการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นต้น โดยใช้ตาราง อัตราส่วน ร้อยละในการวิเคราะห์

3. ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา

ตัวชี้วัดบริบท (C)

ตัวชี้วัดบริบท หมายถึง ตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมของหน่วยระบบ A เป็นสำคัญ

ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้าน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

3.1. บริบทระดับประเทศ เช่น สภาพของดิน , ป่าไม้ , ทรัพยากร , สภาพศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และตัวบ่งชี้อื่นๆ ในแบบรายงาน บร.1

ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศหรือตัวชี้วัดบริบทรอบนอกประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- ความยากจนของประเทศ
- นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจ ขนาดกลาง และขนาดย่อม (SME)
- ภาวะการขาดดุลการค้าประเทศ
- สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน
- ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน
- ความล้มละลายของท้องถิ่นชุมชน
- ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

3.2. ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น ประกอบด้วยตัวแปร ดังนี้

- ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน / ชุมชน
- สภาพปัจจุบัน
- ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน / ชุมชน
- ด้านวัฒนธรรม

- ข้อมูลด้านอื่นๆ เช่น
 - 1) ลักษณะบางประการด้านเศรษฐกิจและอาชีพ เช่น การมีหนี้สินของชาวบ้าน การมีที่ทำกินของตนเอง การเช่าที่ทำกิน การมีทัศนคติอย่างใดดังนี้ งบประมาณทรัพย์สินเดิมหรือกู้หนี้ยืมสิน การตลาดสำหรับผลิต และระดับฐานะทางการเงิน
 - 2) วัฒนธรรมประเพณี หรือแบบแผนการดำเนินชีวิตที่เด่นๆ ของท้องถิ่น / ชุมชน
 - 3) ลักษณะบางประการที่เป็นศักยภาพในด้านดี ซึ่งจะเอื้อต่อการสร้างความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนให้แก่ชุมชน เช่น ความสามัคคี ความขยัน การมีแหล่งท่องเที่ยว การมีแหล่งอาหาร เป็นต้น
 - 4) ลักษณะบางประการที่ส่งแสดงถึงความไม่เข้มแข็งของชุมชน/ท้องถิ่น เช่นการละทิ้งถิ่นฐาน, การแตกแยกของครอบครัว ความไม่สามัคคี โรคภัยประจำท้องถิ่น เป็นต้น

3.3. ตัวชี้วัดบริบทระดับรายบุคคล ประกอบด้วยตัวแปรดังนี้

- อาชีพ (อาชีพหลัก , อาชีพรอง)
- สมาชิกในครอบครัว
- สภาพการอยู่อาศัย
- รายได้ของครอบครัว
- หนี้สินของครอบครัวก่อนกู้เงินกองทุน

4. ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยภาพรวม ตามแนวคิดเชิงระบบ ประกอบไปด้วย 2 หน่วยระบบ คือ

ตัวชี้วัดหน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ประกอบ

4.1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) สำหรับตัวชี้วัดบริบทของหน่วยงาน A นี้ก็คือตัวชี้วัดที่กล่าวมาแล้ว คือ จะมีตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ และตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 1.1 นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
- 1.2 เงิน 1 ล้านบาท
- 1.3 คณะกรรมการหมู่บ้าน

1.4 ผู้สมัครขอกู้

3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 1.1 การคัดเลือกผู้กู้
- 1.2 การแนะนำวิธีทำธุรกิจ
- 1.3 การรับชำระหนี้
- 1.4 การทำบัญชี
- 1.5 การช่วยเหลือตลาด

4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่ ตัวแปร

- จำนวนผู้กู้
- ยอดเงินให้กู้

4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

- จำนวนผู้ที่กู้ได้
- จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน
- การขยายกิจการของผู้กู้
- การเกิดกิจการใหม่ๆ ขึ้นในท้องถิ่น

4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)

- กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง
- ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้
- ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาด
- ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ

4.2. ตัวชี้วัดของหน่วย B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

- 1.1 ตัวชี้วัดบริบทระดับประเทศ ซึ่งเป็นตัวชี้วัดบริบทชนิดเดียวกับ ตัวชี้วัดระดับประเทศของหน่วย A
- 1.2 ตัวชี้วัดบริบทระดับท้องถิ่น ซึ่งเน้นตัวชี้วัดบริบทชนิดเดียวกับ ตัวชี้วัดระดับท้องถิ่นของหน่วยระบบ A
- 1.3 ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 - ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว

- ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือญาติ
 - หนี้สินนายทุนนอกระบบของผู้กู้
 - หนี้สินธนาคารของผู้กู้
 - อาชีพหลักของผู้กู้
 - รายได้ของครอบครัว
 - ประสบการณ์ในการดำเนินการ
2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
- 2.1 เงินที่กู้มาได้
 - 2.2 เงินอื่นๆ
 - 2.3 สถานที่ วัสดุคิบ
 - 2.4 เทคนิควิธีทำงาน
 - 2.5 กำลังทำงาน
3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วย B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
- 3.1 การทำกิจการถูกวิธี
 - 3.2 การหาตลาดที่ดี
 - 3.3 การหาวัสดุคิบที่ดี
 - 3.4 การทำบัญชี
 - 3.5 การวิเคราะห์ประเมิน
4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้
- 4.1 ผล โดยตรง (Immediate Result) ได้แก่
 - รายได้เป็นเงิน
 - ผู้กู้ได้ผลผลิตเป็นสิ่งของ
 - 4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) ได้แก่
 - ผู้กู้ได้ขยายกิจการ
 - ผู้กู้ได้ทำการค้าด้วยเทคนิควิธีที่ดีขึ้นอันเนื่องมาจากการได้มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
 - 4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่
 - ผู้กู้มีการพึ่งตนเอง
 - ผู้กู้มีศักยภาพ และมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน
 - การกลับคืนถิ่นของประชาชน

กล่าวโดยสรุป ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B นั้นมีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัว ต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B

ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบ เพราะหน่วยระบบ A ประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ที่ประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้กู้ชำระคืนก็จะส่งเข้าไปเป็นปัจจัยนำเข้าให้แก่หน่วยระบบ A มากขึ้น ในทำนองคล้ายกันกับผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินกู้ที่ให้กับผู้กู้ ถ้าออกไปสู่คนดีและมากพอ หน่วยระบบ B จะประสบความสำเร็จด้วย

ประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ สืบเนื่องมาจากการมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจที่เน้นการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่ต้องพึ่งพาเทคโนโลยี , วัตถุดิบและทุนจากต่างประเทศแทบทั้งสิ้น ทำให้ฐานทางเศรษฐกิจของประเทศอ่อนแอ ประกอบกับไทยเรายอมรับระบบการค้าเสรี ซึ่งต้องอาศัยความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจ เข้าต่อสู้ จึงทำให้ประเทศไทยของเราต้องพ่ายแพ้บนเวทีเศรษฐกิจโลกอย่างง่ายดาย ผลของวิกฤตเศรษฐกิจตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมากระทบถึงสังคมและขยายวงกว้างขึ้นเรื่อยๆ เริ่มต้นจากสังคมของคนที่ย่ำแย่ขยายลงสู่คนชั้นกลาง แม้ชานถึงสังคมระดับรากหญ้า ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม อย่างรวดเร็วและทวีความรุนแรงขึ้นเป็นระยะ โดยเห็นได้จากปัญหาการว่างงาน , ปัญหาสุขภาพจิต , ปัญหาการขายบริการทางเพศเป็นต้น

6. ตัวชี้วัดการประเมินเทคนิควิธีและตัวแปรที่ศึกษา

ตัวชี้วัดการประเมินผลเทคนิควิธีการดำเนินการ หมายถึง จัดกลุ่มผู้ผู้ที่ทำกิจการเดียวกันโดยคิดกระบวนวิธีทำงาน (Work Procedure) ในแนวคิดเชิงระบบ เช่น หน่วยระบบในการทำอาชีพทำไร่มันสัมปะหลังของผู้กู้ จำนวนเกินร้อยละ 50 ของผู้กู้ ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ ประกอบไปด้วยปัจจัยนำเข้าและผลผลิตที่ดีนั้นจะต้องทำการพิจารณาตัวแปรดังต่อไปนี้

1. การใช้ปัจจัยนำเข้าที่ดี ด้านคุณสมบัติและปริมาณที่พอเหมาะได้แก่สภาพภูมิอากาศและสภาพดินเป็นลักษณะของดินทราย เหมาะสำหรับการปลูกมันสัมปะหลัง เพราะมันสัมปะหลังเป็นพืชที่ทนกับสภาพอากาศที่แห้งแล้งได้ดี

2. การมีกระบวนการที่ดี ได้แก่ กระบวนการเพราะปลูกที่คืออย่างมีระบบ ในการปลูกมันสัมปะหลังนั้น จะมีการไถ 2 ครั้งก่อน การไถครั้งแรกเพื่อเป็นการพรวนดินให้ร่วน การไถครั้งที่ 2 เป็นการไถกลับไปพุ่มกับปุ๋ย แล้วทำการซักร่อง เพื่อทำการปลูกไปพร้อมกัน พอมันสัมปะหลังเริ่มงอกจะมีวัชพืชที่เรียกกันทั่วไปว่า รุนมัน เราจึงทำการกำจัด เมื่อมันสัมปะหลังโตคลุมดิน รุนมันก็จะไม่สามารถขึ้นได้ เมื่อมันมีอายุประมาณ 10 – 12 เดือน จึงมีการขุดมาขาย

3. การได้ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพ และปริมาณเหมาะสมได้แก่ การดูแลรักษาใส่ปุ๋ย กำจัดวัชพืชอย่างสม่ำเสมอ เช่นในการปลูกมันสัมปะหลัง แม้ว่าจะเป็นพืชที่ไม่ต้องการ การดูแลรักษามากนัก ก็ควรจะต้องใส่ปุ๋ย และกำจัดวัชพืชตามเวลาที่เหมาะสม ทางด้านการตลาดรองรับในท้องถิ่น เช่น โรงงานรับซื้อหัวมันสดในพื้นที่หลายๆ แห่งตามราคาที่เหมาะสม

7. การแจกแจงตัวแปรและลักษณะค่าของตัวแปร

ต่อไปนี้เป็นรายการตัวแปรที่จะให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง 4 ประการของการทำสารนิพนธ์ บรรดาตัวแปรที่ปรากฏในตอนนี ส่วนใหญ่ได้มาจากการนำเอาตัวแปรมาแจกแจงและเรียบเรียงใหม่ และจะมีตัวแปรใหม่ๆ บางตัวเพิ่มขึ้น เพื่อตอบคำถามพร้อมกันนี้ จึง แสดงลักษณะของค่าของตัวแปรเพื่อสะดวกแก่การเก็บข้อมูลและเขียนสรุปผล

วัตถุประสงค์ประการที่ 1 เพื่อทราบว่างกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บรรลุเป้าหมาย 5 ข้อ เพียงใดอันได้แก่

1.1 การเกิดกองทุน

ตัวแปร

ลักษณะค่าของตัวแปร

1. การมีกองทุนหมู่บ้าน	- มีกองทุนอยู่ก่อนแล้วก็กองทุน
- มีกองทุนขึ้นมาใหม่จากเงินกองทุน 1
ล้าน
2. การมีความเข้าใจเกี่ยวกับ
กองทุนหมู่บ้าน	- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุน
- มีบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับกองทุนมาให้
ความรู้
3. ทักษะคนที่ม่ต่อกองทุนหมู่บ้าน	- มีความต้องการอยากให้เกิดกองทุนฯ
- มีกองทุนฯ สามารถพัฒนาอาชีพและ
รายได้
4. การมีวัตถุประสงค์ของการทุน	- มีการพัฒนาอาชีพ
- มีการสร้างงาน
- มีการสร้างรายได้
- มีสวัสดิภาพของสมาชิกกองทุน
5. แนวโน้มความเข้มแข็งและอยู่รอด
ของกองทุน	- มีผู้สนับสนุนให้เกิดกองทุน
- มีสมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือ
สมัครเป็นสมาชิกกองทุน

6. ยอดเงินในปัจจุบันของกองทุน
หมู่บ้าน

- จำนวนสมาชิกกองทุน
- จำนวนเงินออมและเงินทุน
- ยอดคงเหลือของกองทุน 1 ล้าน

1.2 การมีระบบบริหารกองทุน

ตัวแปร

ลักษณะค่าของตัวแปร

1. คณะกรรมการบริหารกองทุน	- มีคณะกรรมการบริหารกองทุน
- จำนวนคณะกรรมการบริหารกองทุน
- มีการคัดเลือกคณะกรรมการตามระเบียบกองทุน
2. ระเบียบการบริหารกองทุน	- มีระเบียบการบริหารกองทุน
- มีการร่วมกันสร้างตามระเบียบ
3. การดำเนินงานของคณะกรรมการบริหาร	- มีการประชุมของคณะกรรมการ
- มีการรับสมัครสมาชิก
- มีการจัดทำบัญชีเป็นปัจจุบัน
- มีการรับเงินฝาก
- มีการระดมทุนเงินฝาก
4. การตัดสินใจเงินกู้	- มีระเบียบการกู้เงิน
- มีระเบียบการคิดดอกเบี้ย
- ผู้กู้ที่ได้รับการพิจารณาเงินกู้
- ผู้ที่ไม่ได้รับการพิจารณาเงินกู้
- ผู้ที่มีความพอใจกับการเงินกู้
- ผู้ที่ไม่มีความพอใจกับการพิจารณาเงินกู้
5. มีการจัดสรรผลประโยชน์	- จำนวนยอดกองทุนสะสม จาก 1 ล้านบาท
- จำนวนดอกเบี้ยที่ได้รับ

1.3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง

ตัวแปร

1. มีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีการปฏิบัติในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
3. มีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพึ่งตนเอง
4. มีการปฏิบัติในเรื่องการพึ่งตนเอง
5. มีความเข้าใจในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. มีการปฏิบัติในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น

ลักษณะค่าของตัวแปร

- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง
- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจ
- มีการนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการบริหารกองทุน
- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องการพึ่งตนเอง
- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการพึ่งตนเอง
- มีการนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการบริหารกองทุน
- มีการนำหลักการพึ่งตนเองมาใช้ในการประกอบอาชีพ
- ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น
- มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น
- มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการบริหารกองทุน
- มีการนำหลักการภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการดำเนินกิจการของผู้กู้

1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

ภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ และสังคมในที่นี้หมายรวมถึงศักยภาพและแนวโน้มที่จะไม่ตกเป็นเหยื่อหรือเป็นทาสทางเศรษฐกิจและสังคมแก่นายทุน หรือผู้ปองร้ายหรือภัยจากธรรมชาติ ที่อาจจะเข้ามาในอนาคต

ตัวแปร

1. การกระตุ้นให้มีภูมิคุ้มกันระดับของกองทุนโดยรวม

ลักษณะค่าของตัวแปร

- มีการชี้แนะเรื่องกองทุนให้ประชาชนเข้าใจหลักการสำคัญที่ว่ากองทุน

2. ภูมิคุ้มกันระดับกิจการของ
ผู้กู้แต่ละคน

หมู่บ้านเป็นของสมาชิกทุกคน มิใช่
เงินที่รัฐบาลให้รับ

- มีความเข้าใจของสมาชิกกองทุน
เกี่ยวกับการดำเนินงานกองทุนว่าจะ
ต้องช่วยกันรักษาเงินกองทุนด้วยตนเอง ถ้าผู้กู้ไม่ชำระคืนจะต้องจัดการ
กันเองให้ได้ มิใช่รอรัฐบาลจัดการ
- สมาชิกเห็นโอกาสในการใช้กองทุน
- ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการ
ประกอบอาชีพโดยไม่กู้หนี้จาก
แหล่งที่มีดอกเบี้ยสูง
- ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการ
ประกอบอาชีพโดยใช้หลักการ
พึ่งตนเองทางเทคโนโลยี
- ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการ
ประกอบอาชีพโดยคำนึงถึงการ
บริโภคเองและมีตลาดที่แน่นอน

1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

ตัวแปร

1. ศักยภาพเดิมของบริบทมี
มากน้อยเท่าใด

ลักษณะค่าของตัวแปร

- สภาพของป่า
- สภาพของดิน
- สภาพของหนองน้ำ
- จำนวนของประชากร
- อาชีพครั้งแรกของประชากร
- ถนน
- ไฟฟ้า
- ประปา

2. การดำเนินงานเท่าที่ผ่านมา มีศักยภาพในด้านต่างๆ

2.1 ทุนด้านการเงิน

- จำนวนเงินกองทุนในหมู่บ้าน
- จำนวนกลุ่มต่างๆ และจำนวนเงิน 2.2

ทุนด้านทรัพยากรทางกายภาพ

- จำนวนและลักษณะประชากร
- การประกอบอาชีพ
- สภาพของที่ดิน

2.3 ทุนทางวัฒนธรรมประเพณี

- จำนวนวัด/มัสยิด/โบสถ์
- การใช้ภาษาพื้นบ้าน
- จำนวนผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่างๆ

2.4 ทุนทางปัญญา

- จำนวนโรงเรียนในหมู่บ้าน
- จำนวนผู้ที่จบการศึกษาในระดับต่างๆ
- จำนวนนักเรียนในระดับต่างๆ
- จำนวนภูมิปัญญาชาวบ้าน

3. มีความเข้มแข็งในการทำกิจการของผู้รู้

3.1 การเกษตร

- จำนวนผู้ที่ดำเนินกิจการอย่างยั่งยืน

3.2 ค้าขาย

- จำนวนผู้ที่ดำเนินกิจการอย่างยั่งยืน

3.3 การบริการในชุมชน

- จำนวนผู้ที่ดำเนินกิจการอย่างยั่งยืน

3.4 อุตสาหกรรมในครัวเรือน

- จำนวนผู้ที่ดำเนินกิจการอย่างยั่งยืน

3.5 การลดรายจ่ายพัฒนาอาชีพ

- จำนวนผู้ที่ดำเนินกิจการอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ประการที่ 2 การทราบว่ามีปัจจัยด้านบวก และด้านลบอะไรบ้างที่

สนับสนุนหรือขัดขวางการบรรลุเป้าหมายของกองทุน 1.1 – 1.5 ข้างต้น

2.1 ปัจจัยด้านบวกที่ส่งผลดีในการดำเนินการกองทุน

ตัวแปร

1. การมีส่วนร่วมในการจัดตั้ง

กองทุน

2. มีกองทุนเดิมในหมู่บ้าน

3. มีกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชน

ลักษณะค่าของตัวแปร

- มีใครบ้างมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนมีจำนวนไม่น้อยเพียงใด
- จำนวนกองทุนเดิมในหมู่บ้าน
- จำนวนเงินสะสมในหมู่บ้าน
- จำนวนกลุ่มองค์กรต่างๆ ในชุมชน

2.2 ปัจจัยด้านลบที่ก่อให้เกิดปัญหา

<u>ตัวแปร</u>	<u>ลักษณะค่าของตัวแปร</u>
1. มีการไม่สนับสนุนในการจัดตั้งกองทุน	- จำนวนผู้ไม่เห็นด้วยในการจัดตั้งกองทุน
2. มีความไม่พึงพอใจในการจัดตั้งกองทุน	- จำนวนผู้ที่ไม่พึงพอใจในการตัดสินใจเงินกู้
3. ไม่มีเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน	- จำนวนผู้ที่ไม่ยอมส่งเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยกลับเข้ากองทุน

วัตถุประสงค์ประการที่ 3 การค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

3.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

<u>ตัวแปร</u>	<u>ลักษณะค่าของตัวแปร</u>
1. มีความสามัคคี	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
2. มีความซื่อสัตย์	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
3. ยกย่องคนทำดี	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
4. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
5. มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
6. มีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัว	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่น	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
8. มีการรวบรวมตัวตั้งองค์กร	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
9. มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
10. มีการช่วยเหลือสัตว์ เด็ก และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน
12. มีแผนงานชุมชนโดยสมาชิก	- ลักษณะของค่าตัวแปรในแบบรายงาน

3.2 ความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะประชาชนในท้องถิ่น

<u>ตัวแปร</u>	<u>ลักษณะค่าของตัวแปร</u>
ความเข้มแข็งของชุมชน	- ทัศนะของประชาชนในท้องถิ่น

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินผลโครงการ

ผลการติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติประกอบด้วย การรายงานข้อมูลที่ได้ตามกรอบความคิดทฤษฎี ซิปป์โมเดล (CIPP Model) ซึ่งเป็นรายงานตอนที่ 1- 3 และการรายงานตามวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์ แต่ละประการ มีขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินบริบทชุมชน

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ตอนที่ 3 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์ 4 ประการ ได้แก่

3.1. เพื่อทราบว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติบรรลุเป้าหมาย 4 ข้อเพียงใด

3.2. เพื่อทราบว่าได้เกิดองค์การเครือข่ายของการเรียนรู้หรือไม่ จากกระบวนการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้

3.3. เพื่อทราบว่ามียังมีปัจจัยด้านบวก ด้านลบอะไรบ้างที่สนับสนุน หรือขัดขวางการบรรลุเป้าหมายกองทุน

3.4. เพื่อทราบประเมินบริบทชุมชน

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

ผลการประเมินบริบทชุมชน

1. บริบทระดับประเทศ

1.1 ความยากจนของประเทศ

ประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ สืบเนื่องมาจากการมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจที่เน้นการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่ต้องพึ่งพาเทคโนโลยี , วัตถุดิบและทุนจากต่างประเทศแทบทั้งสิ้น ทำให้ฐานทางเศรษฐกิจของประเทศอ่อนแอ ประกอบกับไทยเรายอมรับระบบการค้าเสรี ซึ่งต้องอาศัยความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจ เข้าต่อสู้ จึงทำให้ประเทศไทยของเราต้องพ่ายแพ้บนเวทีเศรษฐกิจโลกอย่างง่ายดาย ผลของวิกฤตเศรษฐกิจตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมากระทบถึงสังคมและขยายวงกว้างขึ้นเรื่อยๆ เริ่มต้นจากสังคมของคนที่ย่ำแย่ขยายลงสู่คนชั้นกลาง แม้ชานถึงสังคม

ระดับรากหญ้า ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม อย่างรวดเร็วและทวีความรุนแรงขึ้นเป็นระยะ โดยเห็นได้จากปัญหาการว่างงาน , ปัญหายาเสพติด , ปัญหาการขายบริการทางเพศ เป็นต้น

1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดย่อม (SME)

SME, คือ ธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลางโดยย่อมาจาก Small and Medium Enterprises เนื่องจากรัฐเริ่มให้ความสนใจกิจการขนาดเล็กและขนาดกลางมากขึ้น อีกทั้งกระทรวงอุตสาหกรรมที่มีนโยบาย ที่จะส่งเสริมและสนับสนุนกิจการขนาดกลาง และเล็กอย่างชัดเจน เพราะเห็นว่าเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม โดยมีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมรับผิดชอบอยู่ ทั้ง (SME) ของไทยจึงไม่ใช่กิจการในลักษณะเดิม แต่จะต้องมีลักษณะใหม่คือ

- 1) เป็นธุรกิจที่สามารถขายได้ในบาท โชน และดอลลาร์ โชน
- 2) ต้องเป็น (SME) ที่ผลผลิตมีดีไซน์ และมีคุณภาพที่ตลาดโลกต้องการและยอมรับได้
- 3) จะมีความสัมพันธ์ทางการบริหาร การออกแบบ และการผลิตที่สากล โดยมีหุ้นส่วนผู้บริหารมาจากที่ใดก็ได้ของโลก ที่มีทักษะมีเทคโนโลยีมาถ่ายทอดและร่วมเป็นเจ้าของร่วมเสี่ยง
- 4) จะต้องมีความเข้าใจตลาดของตนอย่างแท้จริง
- 5) จะต้องมีการปรับผลผลิตให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของตลาด
- 6) จะต้องลดต้นทุนการผลิตให้ถูกที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยจะต้องไม่มองหาแหล่งเงินทุนในประเทศ เท่านั้น

1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

สภาวะการค้าและการส่งออกของประเทศมีมากในรูปแบบของภาคเกษตรกรรม เช่น การส่งออกข้าว การส่งออกอาหารสัตว์ การส่งออกยางพารา เสื้อผ้าสำเร็จรูป ฯลฯ ซึ่งในแต่ละปี การส่งออกสินค้าจำพวกนี้มีจำนวนไม่สมดุลกับสินค้าที่ไทยต้องรับซื้อเข้ามาจากต่างประเทศจำพวกสินค้าที่เราไม่สามารถเป็นต้นแบบในการผลิตหรือไม่มีวัตถุดิบภายในประเทศ เช่น น้ำมันดิบ, รถยนต์, เครื่องอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งแต่ละปีประเทศไทยเสียดุลทางการค้ามากส่งผลเสียเปรียบด้านการขาดดุลการค้าเป็นอย่างมาก

1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

ปัจจุบันประเทศไทยมีสภาพแวดล้อมเลวลงจากอดีตเป็นอันมาก เกิดจากการมีจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น ความต้องการใช้ทรัพยากรมีมากขึ้น แต่ขาดการหาทรัพยากรมาทดแทน จึงส่งผลให้ทรัพยากรที่มีอยู่ลดน้อยลงเป็นลำดับ เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ดินไม่ลดลง, น้ำท่วม, หรือฝนไม่ตกเกิดปัญหาภัยแล้ง, แม่น้ำบางสายเน่า, อากาศในเมืองหลวงเป็นพิษ น้ำ

ทะเลมีสารเจือปน โรงงานอุตสาหกรรมปล่อยน้ำเสีย เหล่านี้ เป็นปัญหาที่นับวันจะเกิดแบบแก้ไขไม่ได้แล้วถ้ามนุษย์ยังนำพฤติกรรมแบบเดิมๆ มาใช้อยู่นอกเสียจากต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนช่วยกันอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและหาสิ่งมาทดแทนธรรมชาติที่สูญเสียไป

1.5 ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน

เมื่อเศรษฐกิจตกต่ำสินค้ามีราคาแพงขึ้น ประชาชนต้องการความอยู่รอดจึงต้องหาหนทางต่างๆ โดยการกู้ยืมเงินจากนายทุนและแหล่งเงินกู้จากสถาบันทางการเงินต่างๆ เพื่อนำมาประกอบอาชีพ เมื่อเศรษฐกิจไม่ดี ผู้คนไม่มีกำลังใจการบริโภคสินค้าทำให้เกิดการขาดทุนของธุรกิจขนาดเล็ก ผู้ที่กู้เงินมาไม่มีเงินคืน ทำให้เกิดความเดือดร้อนจากการเป็นหนี้สินของประชาชน

1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท บางคนเรียกว่าความล่มสลายของท้องถิ่นชนบท เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงจึงเกิดผลกระทบตั้งแต่สังคมชนบทสู่สังคมในเมือง ผู้คนมีความเห็นแก่ประโยชน์ตัวเองเป็นหลัก คนชนบทอยู่ในถิ่นทุรกันดาร นอกจากมีงานประจำคือ การทำไร่ – ทำนา, เลี้ยงสัตว์ แล้วพอหมดฤดูเก็บเกี่ยวก็จะว่างงานกัน และช่องว่างแห่งระยะเวลาตรงนี้ ทำให้ชาวบ้านเกิดปัญหาว่างาน ไม่มีเงินที่จะนำไปเลี้ยงตัวเองและครอบครัว จึงต้องออกไปทำงานหาเงินในเมืองเมื่อเห็นว่าทำในเมืองดีแล้ว รายได้ดีกว่าอยู่ที่บ้านตัวเอง ดังนั้นชาวบ้านส่วนใหญ่จึงตัดสินใจทำอยู่ในเมืองเสียเลย ส่งผลให้ไม่มีแรงงานกลับถิ่นฐานเดิมของตัวเอง ทำให้ขาดทรัพยากรบุคคลที่จะมาพัฒนาท้องถิ่นตนเอง

1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ

ในปัจจุบันนี้คนไทยเปลี่ยนแปลงการเงินอยู่อย่างมาก โดยหันมานิยมวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ โดยเฉพาะวัฒนธรรมการกิน, การแต่งกาย, การดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งค่านิยมนี้ทำให้คนไทยต้องเสียค่าสินค้าจากต่างประเทศเป็นอย่างมาก เพราะต้องนำเข้าสินค้าบางประเภทสิ่งเหล่านี้เป็นวัฒนธรรมที่ผิดๆ ถ้าคนไทยมองย้อนกลับมาแล้วใช้ชีวิตวิถีแบบเดิมๆ ที่เคยถือปฏิบัติกันมา ประเทศไทยก็คงไม่เป็นหนี้สินต่างประเทศเท่าทุกวันนี้

2. บริบทระดับท้องถิ่น

2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน / ชุมชน

บ้านหนองหัววัวเป็นหมู่บ้านที่ก่อตั้งขึ้นมาเมื่อประมาณ พ.ศ. 2460 หรือเมื่อ 84 ปีมาแล้ว โดยมีคนกลุ่มแรกที่เริ่มก่อตั้งหมู่บ้านแห่งนี้ คือ นายมา – นางซ็อน คำจันทิก อพยพมาจากบ้านหนองกก ตำบลบ้านหัน อำเภอเสลภูมิ จังหวัดนครราชสีมา มาตั้งบ้านเรือนพร้อมลูกหลานประมาณ 3-4 หลังคาเรือน ที่ได้ชื่อว่าบ้านหนองหัววัว เนื่องจากสมัยก่อนมีโจรปล้นวัว-ควาย ชาวบ้านที่เดินทางผ่าน ไป-มา แถวหมู่บ้านนี้เป็นประจำ เมื่อปล้นได้ก็จะฆ่า วัว, ควาย ทั้ง ส่วนที่พวกโจรจะนำกระดูกมากองรวมกันไว้ เมื่อมากเข้าเลยกลายเป็นสัญลักษณ์ แทนหมู่บ้านนี้ชาวบ้านเลยตั้ง

ชื่อว่า “หมู่บ้าน หนองหัววัว” นับแต่นั้นมาและยังคงขึ้นกับตำบลกฤษณา อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จนถึงปัจจุบัน

โดยมีผู้ใหญ่บ้านจากอดีตจนถึงปัจจุบันดังนี้

- 1) นายบาง พรหมพันธ์ใจ พ.ศ. 2500 – 2525
- 2) นายทองสุข เมืองจันทิก พ.ศ. 2525 - ปัจจุบัน

2.2 สภาพทางภูมิศาสตร์และการตั้งถิ่นฐาน

ลักษณะภูมิประเทศของบ้านหนองหัววัว บริเวณที่ตั้งบ้านเรือนจะเป็นที่ราบ บางที่ อยู่ในที่ดอน ลักษณะดินจะไม่อุ้มน้ำ เกิดความแล้งได้ง่าย การทำนาไม่ได้ผลส่วนใหญ่จะใช้พื้นที่ทำการเกษตรอย่างอื่น เช่น ปลูกมันสำปะหลัง, อ้อย, ข้าวโพด, ยูคาลิปตัส

บ้านหนองหัววัวเป็นชุมชนแบบกระจุก ประชาชนตั้งบ้านเรือนอยู่รวมกันหนาแน่นบ้านเรือนที่ตั้งอยู่ริมถนนในหมู่บ้าน ปัจจุบันจะสร้างรั้วขึ้นมามากๆ ใช้ไม้รวก หรือไม้กระถิน มาทำเป็นรั้วแล้วปลูกผักสวนครัวไว้รับประทาน

การสร้างบ้านเรือนส่วนใหญ่จะเป็นบ้านไม้ชั้นเดียว ใต้ถุนโล่ง ใช้ใต้ถุนสำหรับเก็บอุปกรณ์การเกษตร หรือทำเป็นคอกวัว, ควาย ภายหลังๆ มักจะสร้างบ้านปูนชั้นเดียว โดยใช้อิฐบล็อกกันเป็นห้อง ยังมีบางครัวเรือนในหมู่บ้านที่แยกตัวออกไปตั้งบ้านเรือนห่างออกไปจากหมู่บ้านอีกประมาณ 800 เมตร สาเหตุที่แยกออกไปมาจากความสะดวกในการเดินทางไปทำไร่ของตัวเอง เริ่มจากสร้างกระท่อม, เhingหมาแหงนขึ้นพอหลบแดดหลบฝนได้ นานเข้าเมื่อเกิดความเคยชิน ก็สร้างต่อเติมให้มั่นคงขึ้น และอยู่อาศัยที่นั่นเลย ต่อมาครอบครัวเริ่มขยายขึ้น ชาวบ้านเลยเรียกว่า “บ้านน้อย” เพราะแยกออกมาจากบ้านหนองหัววัว ซึ่งถือเป็น “บ้านใหญ่” ถึงอย่างไรก็ยังคงรวมกันเป็นหมู่บ้าน “หนองหัววัว” หมู่ 6 ตำบลกฤษณา เหมือนเดิม

2.3 อาชีพ (อาชีพหลัก/อาชีพรอง)

- 1) อาชีพเกษตรกรรม
 - ทำนา
 - ปลูกอ้อย
 - ปลูกมันสำปะหลัง
 - ปลูกข้าวโพด
 - ปลูกต้นสักทอง
 - ปลูกต้นยูคาลิปตัส
 - ปลูกต้นสะเดา
 - ปลูกมะม่วง

- 2) อาชีพเลี้ยงสัตว์
 - เลี้ยงวัวนม
 - เลี้ยงวัวเนื้อ
 - เลี้ยงหมู
 - เลี้ยงจิ้งหรีด
 - เลี้ยงไก่
 - เลี้ยงปลา
 - เลี้ยงควาย
- 3) อาชีพค้าขาย
 - ขายของชำ
 - ขายไวน์ข้าว
 - ขายถ่าน
 - ขายอาหาร
- 4) อาชีพเดิมที่เลิกทำไปแล้วคือ
 - อาชีพเกษตรกรรม
 1. ปลูกมะม่วง เลิกไปเพราะต้นทุนสูงกว่าราคาขาย
 2. ต้มเหล้าขาย เลิกไปเพราะถูกตำรวจจับ รัฐบาลห้ามทำ
 3. ทำปลาร้า เลิกทำเพราะเกิดความแห้งแล้ง ไม่อุดมสมบูรณ์เหมือนเมื่อก่อน
- 5) อาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้น
 1. อาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมใกล้บ้าน
 2. อาชีพเย็บผ้า
 3. อาชีพทำฟาร์มโคนม
- 6) การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภค
 1. ไฟฟ้าเข้าสู่หมู่บ้าน เมื่อ พ.ศ. 2525
 2. ถนนเข้าสู่หมู่บ้าน เป็นถนนลูกรังยาวประมาณ 3 กิโลเมตร เป็นทางลาดยางจากปากทางหมู่บ้านถึง อำเภอสีคิ้ว ระยะทาง 16 กิโลเมตร
 3. ประปาหมู่บ้านตั้งวันที่ 3 ธันวาคม 2544 ใช้วันที่ 8 ธันวาคม 2544
 4. หอกระจายข่าว จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2527 โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก ส.ส. จำลอง ครุฑขุนทด ตั้งอยู่ ณ. ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน เลขที่ 114/2 หมู่ 6 ตำบลกฤษณา อำเภอสีคิ้ว

2.4 สภาพปัจจุบัน

1. ลักษณะที่ตั้งหมู่บ้าน

บ้านหนองหัววัว อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ของอำเภอสีคิ้ว ระยะห่างประมาณ 16 กิโลเมตร

2. อาณาเขตติดต่อ

บ้านหนองหัววัว หมู่ 6 ตำบลกฤษณา อำเภอสีคิ้ว มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	จด	บ้านหนองแวงน้อย	ต.กฤษณา	อ.สีคิ้ว
ทิศใต้	จด	บ้านมอคินแดง	ต.หนองหญ้าขาว	อ.สีคิ้ว
ทิศตะวันออก	จด	บ้านสองพี่น้อง	ต.กฤษณา	อ.สีคิ้ว
ทิศตะวันตก	จด	บ้านหนองขอน	ต.หนองหญ้าขาว	อ.สีคิ้ว

3. การคมนาคม

เส้นทางที่ใช้เข้าสู่หมู่บ้านมีเส้นทางที่พาหนะสามารถเข้าไปได้ถึง 2 เส้นทาง เส้นทางแรกมีถนนไปยังอำเภอ เป็นเส้นทางที่สะดวกที่สุด เพราะเป็นถนนลาดยาง ระยะห่างประมาณ 13 กิโลเมตร และเป็นถนนลูกรังเข้าสู่หมู่บ้าน อีก 3 กิโลเมตร เส้นทางที่สอง อ้อมไปหมู่บ้านวังโรงน้อย ต.กฤษณา ผ่านบ้านซำใต้ และบ้านหนองแวงน้อย ต.กฤษณา ระยะทางจากอำเภอสีคิ้ว ประมาณ 24 กิโลเมตร โดยเป็นถนนลูกรัง 11 กิโลเมตร ถนนลาดยาง 13 กิโลเมตร การเดินทางออกจากหมู่บ้านไปตัวอำเภอ ไม่มีรถโดยสารประจำหมู่บ้านโดยตรง แต่จะเดินทางด้วยการเดินเท้าออกมาขึ้นคอยรถโดยสารที่วิ่งมาจากบ้านซำใต้ ซึ่งจะแล่นผ่านหมู่บ้านหนองหัววัวทุกวัน วันละ 1 เที่ยว อีกวิธีหนึ่งคือ เดินออกไปรอรถสาย สีคิ้ว - ปางโก ที่ปากทางเข้าหมู่บ้าน ซึ่งเป็นเขตติดต่อระหว่างถนนลาดยางกับถนนลูกรัง เส้นทางนี้นับว่าเป็นเส้นทางที่ชาวบ้านนิยมใช้บริการ เพราะเป็นเส้นทางที่หารถโดยสารประจำทางได้มากขึ้น ระยะห่างที่ปล่อยรถประมาณ 30 นาที หรือในรายที่มีรถส่วนตัว เช่นรถจักรยานยนต์, รถยนต์ รถอิกแท็กซี่ที่สามารถขับออกไปได้เลย

การติดต่อภายในหมู่บ้าน จะมีถนนหลักในหมู่บ้าน 2 สาย นอกนั้นเป็นเส้นทางเดินเล็กๆ ที่สามารถเดินต่อ ทะลุหากันได้ นอกจากนี้ยังมีโทรศัพท์ สาธารณะที่สามารถใช้ติดต่อสื่อสารกันภายในหมู่บ้าน และนอกหมู่บ้าน โดยได้รับความอนุเคราะห์จากองค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย (ในขณะนั้น) เป็นรูปแบบการให้บริการ เปิดบริการทุกวัน ณ. บ้านที่เลขที่ 148 หมู่ 6 ตำบลกฤษณา หมายเลขโทรศัพท์

4. ลักษณะประชากร

จากการสำรวจหมู่บ้านหนองหัววัว หมู่ 6 ตำบลกฤษณา อำเภอสีคิ้ว มีจำนวน 38 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 276 คน เป็นชาย 149 คน หญิง 127 คน จำนวนประชากรแยกตามอายุได้ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนร้อยละ ของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร

ลักษณะของประชากร	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	149	53.98
- หญิง	127	46.01
2. อายุ		
น้อยกว่า 1 ปีเต็ม	2	0.72
1 ปีเต็ม - 2 ปี	16	5.79
3 ปีเต็ม - 5 ปี	14	5.07
6 ปีเต็ม - 11 ปี	45	16.30
12 ปีเต็ม - 14 ปี	21	7.60
15 ปีเต็ม - 17 ปี	33	11.95
18 ปีเต็ม - 49 ปี	104	37.68
49 ปีเต็ม - 59 ปี	24	8.69
60 ปีเต็มขึ้นไป	17	6.15
รวม	276	100

ผลการจำแนกจำนวนประชากรพบว่าจำนวนประชากร ช่วงอายุระหว่าง 18 – 49 ปี มีจำนวนมากกว่า อันจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในหมู่บ้านให้อยู่ในเกณฑ์ดี

ตารางที่ 4.2 รายได้ของประชาชนในหมู่บ้านต่อปี ในแต่ละครอบครัว

รายได้ (บาท)	จำนวนครอบครัว
1,000 – 5,000	1
5,001 – 10,000	-
10,001 – 20,000	3
20,001 – 30,000	9
30,001 – 50,000	12
50,001 – 100,000	13
รวม	38

รายได้ของประชากรในหมู่บ้านจะเห็นได้ว่าเป็นอยู่ในระดับปานกลาง

5. แหล่งน้ำในหมู่บ้าน

ในหมู่บ้านนั้นพบว่าเกิดความแห้งแล้งมากน้ำดื่มสามารถเก็บกักไว้ดื่มได้ตลอดปี ด้านน้ำใช้จะขาดแคลนในช่วงหน้าแล้ง ชาวบ้านจะอาศัยน้ำจากบ่อน้ำตื้น หรือบ่อขุดสาธารณะ ซึ่งมีจำนวน 3 บ่อ และอาศัยใช้น้ำจากบ่อบาดสาธารณะ จำนวน 3 บ่อ จากจำนวนทั้งสิ้น 5 บ่อ ซึ่งบ่อบาดสาธารณะได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐผ่าน อบต. กฤษณาและอีกบ่อได้รับจากโครงการอีสานเขียวน้ำพระทัยจากในหลวง เมื่อปี พ.ศ. 2525 ต่อมาได้รับงบประมาณช่วยเหลือจากกรมทรัพยากรธรณี เข้ามาขุดเจาะให้ในปี พ.ศ. 2527 แต่ใช้ไม่ได้เพราะน้ำไม่ขึ้น ดังนั้นในปัจจุบัน อบต. กฤษณาได้สังเกตเห็นปัญหาความขาดแคลนน้ำของชาวบ้าน จึงได้จัดทำโครงการขุดเจาะน้ำบาดาลขึ้นในปี พ.ศ. 2544 จึงแล้วเสร็จมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือชาวบ้านหนองหัววัว มีน้ำใช้ตลอดปี ปัจจุบันกำลังจะบริหารให้กลายเป็นประปาหมู่บ้าน ซึ่งตอนนี้กำลังดำเนินการในขั้นต้นอยู่ มีความเคลื่อนไหวบ้างเล็กน้อย คือ หน่วยที่ใช้ในการเก็บ หน่วยละ 7 บาท และการตั้งคณะกรรมการประปาหมู่บ้าน ก็ยังให้ผู้ทรงวุฒิ เช่น อบต. กฤษณา และผู้นำชุมชนเป็นกรรมการประปาหมู่บ้าน โดยมี นายสุเทพ หลั่นจันทิก เป็นประธาน ทางด้านปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไขเวลานี้ คือการวางท่อน้ำยังไม่ถึงบ้านน้อย ทำให้บ้านน้อยขาดน้ำใช้ต้องอาศัยบาดาลแบบ โยกไปก่อน

ตารางที่ 5.1 จำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำจำแนกตามแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำ	จำนวน	การใช้น้ำ	
		ตลอดปี	ไปตลอดปี ปียึก
บ่อน้ำตื้น	3	-	/
บ่อน้ำบาดาล	2	/	-
สระน้ำ	7	/	-
คลอง	4	-	/
ห้วย	-	-	-
หนอง	-	-	-
บึง	-	-	-
แม่น้ำ	-	-	-
ฝายกั้นน้ำ	1	-	/
เขื่อนกั้นน้ำ	-	-	-
ทะเล	-	-	-

6. ด้านเศรษฐกิจทั้งหมดบ้าน

1. อาชีพหลักและอาชีพรองของชาวบ้าน

1.1.1 อาชีพเกษตรกรรม ได้แก่

- 1) มันสำปะหลัง
- 2) อ้อย
- 3) ยูคาลิปตัส
- 4) ข้าวโพด
- 5) ไร่ข้างทั่วไป

1.1.2 อาชีพเลี้ยงสัตว์ ได้แก่

- 1) วัวนม, วัวเนื้อ
- 2) ควาย
- 3) เป็ด

- 4) ไก่
- 5) จิ้งหรีด
- 6) ปลา
- 7) หมู

1.2 อาชีพรอง คือ

1.2.1 อาชีพค้าขาย ได้แก่

- 1) ขายของชำ
- 2) ขายไวน์ข้าว

1.2.2 อาชีพบริการ ได้แก่

- 1) เย็บผ้า
- 2) ขายถ้วยเตี๋ย, ส้มตำ ฯลฯ

1.3 การประกอบอาชีพ

1) อาชีพทำนา	14	ครอบครัว
2) อาชีพทำไร่	27	ครอบครัว
3) ค้าขาย	3	ครอบครัว
4) รับจ้าง	21	ครอบครัว
5) รับราชการ	4	ครอบครัว

ผู้มีอาชีพทำไร่ทำนา แต่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง มี 3 ครอบครัว

หมายเหตุ = มีครอบครัวที่ประกอบอาชีพได้มากกว่า 1

7. จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร

7.1 มีพื้นที่ทั้งหมด	จำนวน	4,203	ไร่
พื้นที่ทางการเกษตร		4,146	ไร่
พื้นที่ทำนา		130	
พื้นที่ทำสวนผัก		11	ไร่
พื้นที่สาธารณะ		75	ไร่

7.2 จำนวนที่ดินทำกินโดยเฉลี่ย

ครอบครัวที่มีที่ดินทำกินโดยเฉลี่ย

จำนวน 1-5	ไร่	มีจำนวน	1	ครอบครัว
6-10	ไร่	มีจำนวน	2	ครอบครัว
11-12	ไร่	มีจำนวน	4	ครอบครัว
21-50	ไร่	มีจำนวน	10	ครอบครัว

50 ไร่ขึ้นไป	มีจำนวน	17	ครอบครัว
ไม่มีที่เป็นของตนเอง		3	ครอบครัว

8. ร้านค้า

7.1 ในหมู่บ้านหนองหัววัว มีร้านค้าที่เสียภาษีโดยถูกต้องทั้งหมด 3 ร้านคือ

- 1) ร้านนายนาย บัวสระ เลขที่ 47
- 2) ร้านนายสมควร เชิดชู เลขที่ 40
- 3) ร้านนายวิเชียร ศรีสูงเนิน เลขที่ 13/1

ร้านค้าทั้ง 3 ขายของชำทั้งหมด และมีร้าน นายวิเชียร ศรีสูงเนินที่ขายกล้วยเดี่ยว และน้ำแข็งไสเพิ่มขึ้นด้วย

8.2 อาชีพเกษตรกรรม

บ้านหนองหัววัว มีบ้านที่ผลิตไวน์ข้าวออกจำหน่ายโดยใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้าน และได้รับใบอนุญาตจากกรมสรรพากรออกให้ ณ อำเภอสีคิ้ว ถูกต้องเรียบร้อยแล้ว คือ

1. บ้านนายสติ นุ้ยจันทิก
2. บ้านนายวิระพงษ์ ประเสริฐสังข์

9. จำนวนโรงสีในหมู่บ้าน

บ้านหนองหัววัวไม่มีโรงสี

10. โรงงานอุตสาหกรรม

ในหมู่บ้านหนองหัววัว มีโรงงานอุตสาหกรรมชื่อ บริษัท สมชาย คอนสตรัคชั่น จำกัด ประเภทธุรกิจ : โรงซัดไม้ปาร์เก้ ส่งออกภายในประเทศ ก่อตั้งขึ้นเมื่อ เดือนเมษายน พ.ศ. 2545

11. โรงเรียน / การศึกษา

หมู่บ้านหนองหัววัว ไม่มีโรงเรียนในหมู่บ้าน เด็กๆ จึงออกไปเรียนยังโรงเรียนใกล้เคียง คือ ในระดับอนุบาล และประถมศึกษา จะไปเรียนที่โรงเรียนบ้านซับชุมพล ตำบลหนองหญ้าขาว จำนวน 4 คน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตก ห่างจากหมู่บ้าน 4 กิโลเมตร และโรงเรียนบ้านใหม่ประชาอุปถัมภ์ ตำบลกุดน้อย จำนวน 2 คน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออก ห่างจากหมู่บ้าน 7 กิโลเมตร ในระดับมัธยมศึกษาไปเรียนที่โรงเรียนสีคิ้ว – หนองหญ้าขาว จำนวน 2 คน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตก ห่างจากหมู่บ้าน 9 กิโลเมตร

จากการสัมภาษณ์คนในหมู่บ้านพบว่า ประชากรในหมู่บ้านได้รับการศึกษาพอจะสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 11.1 แสดงจำนวนประชากรที่ได้รับการศึกษาในระดับต่างๆ

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)
ต่ำกว่าระดับประถมศึกษา	243
ระดับประถมศึกษา	18
ระดับมัธยมศึกษา	12
สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา	3
รวม	276

12. สุขภาพอนามัย

- ในรอบปีที่ผ่านมามีเด็กเกิด 1 คน
- ในหมู่บ้านไม่มีร้านค้าไหนที่ขายยาชุดหรือยาอันตราย
- ในรอบปีที่ผ่านมาในหมู่บ้านไม่พบผู้ป่วยโรคร้ายแรงใดๆ มีอยู่ 1 รายที่มีโรคตับอักเสบชนิดบี

เมื่อมีการเจ็บป่วยเล็กน้อย คนในหมู่บ้านส่วนมากรักษากันตามอาการ โดยการซื้อยามากินก่อน เมื่อมีอาการไม่ดีจึงไปหาหมอ ซึ่งถือเป็นพฤติกรรมการรักษาพยาบาลเบื้องต้นของคนในหมู่บ้าน สถานที่ไปรับการรักษา คือ

1. สถานีอนามัยประจำตำบลตั้งอยู่หมู่บ้านวังโรงน้อย ตำบลกฤษณา
2. โรงพยาบาลอำเภอสีคิ้ว ยาที่ชาวบ้านนิยมซื้อมากินเอง คือ ยาพาราเซตามอล แก้ไข และ ยาแก้ยอก

กรณีที่คนในหมู่บ้าน ป่วยแล้วไปรับการรักษากับหมอมือ หรือพรมน้ำมนต์กับพระมีไม่มากนัก

2.4 ด้านวัฒนธรรมประเพณี

1) วัดและประเพณี

ชาวบ้านหนองหัววัว นับถือศาสนาพุทธทุกคน การนับถือศาสนาพุทธชาวบ้านจะเป็นลักษณะแบบศาสนาเถรวาท คือ นับถือกันตามบรรพบุรุษ วัด จะมาเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชาวบ้านในเรื่องพิธีกรรมเป็นส่วนใหญ่ เชื่อบาป-บุญ-คุณ-โทษ วัดและศาสนาจึงเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตชาวบ้าน

บ้านหนองหัววัว ยังไม่มีวัด ถึงเวลาทำบุญก็จะไปที่วัดบ้านหนองขอน ตำบลหนองหญ้าขาว บางส่วนก็ไปวัดบ้านใหม่ กม.9 หมู่ที่ 11 ตำบลกุดน้อย ห่างจากหมู่บ้านหนองหัววัว 6 กิโลเมตร

2) ประเพณี พิธีกรรมและความเชื่อ

ชาวบ้านหนองหัววัว มีประเพณีที่สมาชิกภายในหมู่บ้านได้ถือปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษซึ่งชาวบ้านให้ความสำคัญต่อคุณค่าของงานบุญประเพณีไม่เปลี่ยนแปลงสำหรับงานประเพณีที่สำคัญมีดังนี้

ตารางที่ 2.1 ประเพณีพิธีกรรมและความเชื่อ

เดือน	ทำบุญประเพณี	กิจกรรม
เดือนมกราคม	ทำบุญประเพณี	ตักบาตรวันขึ้นปีใหม่
เดือนกุมภาพันธ์	ทำบุญประเพณี	ทำบุญวันมาฆบูชา
เดือนมีนาคม	ทำบุญประเพณี	ทำบุญวันพระ
เดือนเมษายน	ทำบุญประเพณี	วันสงกรานต์
เดือนพฤษภาคม	ทำบุญประเพณี	เลี้ยงต่าปู่ศาลเจ้าพ่อขุนวัง
เดือนมิถุนายน	ทำบุญประเพณี	ทำบุญวันพระ
เดือนกรกฎาคม	ทำบุญประเพณี	วันเข้าพรรษา
เดือนสิงหาคม	ทำบุญประเพณี	ทำบุญวันแม่
เดือนกันยายน	ทำบุญประเพณี	ทำบุญวันพระ
เดือนตุลาคม	ทำบุญประเพณี	วันออกพรรษา
เดือนพฤศจิกายน	ทำบุญประเพณี	วันลอยกระทง
เดือนธันวาคม	ทำบุญประเพณี	ทำบุญวันสิ้นปี

3) ภาษาพื้นบ้าน

บ้านหนองหัววัว ใช้ภาษาลาวในการติดต่อสื่อสารกันเป็นส่วนใหญ่

2.5 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

1. จำนวนและสภาพของโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน, ประปา, ไฟฟ้า, โทรศัพท์, หอกระจายข่าว ศาลาประชาคม

1.1 ถนน

ถนนในหมู่บ้านหนองหัววัวที่ใช้เป็นเส้นทางสัญจร ไป-มา มีสภาพเป็นดินลูกรังโดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก หน่วยงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณา เมื่อ พ.ศ. 2539 ต่อมาได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก ส.ส ประเสริฐ จันทรวงทอง ให้ซ่อมแซม ถนน ระยะทาง 1.5 กิโลเมตร สร้างแล้วเสร็จ เดือนมิถุนายน 2544

1.2 ประปา

ในหมู่บ้านมีระบบประปาหมู่บ้าน 1 แห่ง มีครัวเรือนที่ใช้น้ำจากระบบประปาที่ไม่ตลอดปี จำนวนประมาณ 12 ครัวเรือน เนื่องจากยังมีครัวเรือนที่อยู่ห่างจากระบบการวางท่อประปาดังอยู่ไกลจึงยังไม่มีประปาใช้อย่างทั่วถึง ประปาหมู่บ้านได้ก่อสร้างขึ้นเมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2544 ใช้วันที่ 8 ธันวาคม 2544 เกิดจากโครงการขุดเจาะน้ำบาดาล ของ อบต. กฤษณา ที่ได้เล็งเห็นถึงภาวะขาดแคลนน้ำใช้ของชาวบ้านที่ประสบปัญหาภัยแล้งพืชผลไม่ได้เท่าที่ควร ขาดน้ำในการอุปโภค อีกทั้งบ่อบาดาลบ่อเก่าก็ใช้ไม่ได้ทันต่อความต้องการของชาวบ้าน เก็บบริการใช้น้ำหน่วยละ 7 บาท

1. นายสุเทพ	หลั่นจันทิก	เป็นประธาน
2. นายฮวด	เพียงคาม	รองประธาน
3. นายสมควร	เชิดชู	กรรมการ
4. นายสมคิด	เชิดชู	กรรมการ
5. นายจำลอง	เดียดขุนทด	เหรัญญิก
6. นางบุญหลาย	ประเสริฐสังข์	ประชาสัมพันธ์
7 นางอำภา	เพียงคาม	เลขานุการ

1.3 ไฟฟ้า

ไฟฟ้าเข้าสู่หมู่บ้าน เมื่อ พ.ศ. 2530 ปัจจุบันบ้านหนองหัววัว มีไฟฟ้าใช้ครบทุกครัวเรือน ดังมีรายการที่ต้องใช้ไฟฟ้างดังต่อไปนี้

1) ตู้เย็น	21	เครื่อง
2) พัดลม	50	เครื่อง
3) เครื่องปรับอากาศ	-	เครื่อง
4) หม้อหุงข้าวไฟฟ้า	35	เครื่อง
5) ทีวีสี	28	เครื่อง
6) ทีวีขาวดำ	1	เครื่อง
7) โทรศัพท์	6	เครื่อง
8) หอกระจายข่าว	1	อัน

1.4 โทรศัพท์

ในหมู่บ้านมีโทรศัพท์สาธารณะที่สามารถใช้ติดต่อสื่อสารกันทั้งภายในและภายนอกหมู่บ้าน ใช้โทรออกทางไกล - ทางไกล ได้โดยได้รับความอนุเคราะห์จากองค์การ

โทรศัพท์แห่งประเทศไทย (ในขณะนั้น) ณ ชุมสายอำเภอเสีจิว จำนวน 1 เลขหมาย มีลักษณะเป็นการให้บริการ ซึ่งเปิดให้บริการทุกวัน ณ บ้านเลขที่ 148 หมู่ 6 ตำบลกฤษณา หมายเลข 044-418450

9. หอกระจายข่าว

หอกระจายข่าว จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2527 โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก ส.ส จ้างลง ครุฑขุนทด มีลักษณะการใช้งานประชาสัมพันธ์แก่ชาวบ้าน จำนวน 1 ตัว ตั้งอยู่ ณ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน เลขที่ 114/2 หมู่ 6 ตำบลกฤษณา

12.2 ศาลาประชาคม

ศาลาประชาคม ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2532 โดยได้รับการบริจาคจากชาวบ้าน หมู่ 6 ตำบลกฤษณา และงบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณา สมทบเพิ่มเติมให้ความสะดวกแก่ผู้สัญจรผ่าน ไป-มา ใช้ประโยชน์ในการให้ที่พักพิงในขณะรอรถโดยสารประจำทาง

2. ทรัพยากร

2.1 ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะ

หมู่บ้านหนองหัววัว มีป่าไม้ที่หลงเหลืออยู่ขณะนี้ เป็นสภาพป่าสงวน ซึ่งเมื่อก่อนชาวบ้านยกให้เป็นป่าช้า ปัจจุบันยังเป็นป่าช้าอยู่ ต่อมาจึงร่วมกันอนุรักษ์ให้กลายเป็นป่าสงวนและพื้นที่สาธารณะ มีทั้งสิ้น 75 ไร่

2.2 แหล่งน้ำแยกได้ดังนี้

1) ประเภทน้ำดื่มน้ำใช้

น้ำดื่มหาได้จากน้ำฝนที่ตกลงมาชาวบ้านจะรองน้ำฝนแล้วพักเก็บน้ำไว้ในโอ่งมีสำหรับดื่มได้ตลอดปี น้ำใช้ นอกจากจะได้ใช้น้ำจาก คลอง, หนอง แล้วแต่จะไม่เพียงพอตลอดปีเนื่องจากแหล่งน้ำจะหมดในช่วงหน้าแล้ง แล้วชาวบ้านจะหันไปใช้น้ำจากบ่อบาดาลซึ่งมีสำหรับใช้ได้ตลอดปี ปัจจุบัน ได้พัฒนาบ่อน้ำบาดาลจากแบบโยกด้วยมือ มาเป็นใช้ระบบประปาในหมู่บ้านเกิดความสะดวกและรวดเร็วดีมาก

2) ประเภทน้ำเพื่อการเกษตร

บ้านหนองหัววัว มีคลองไหลผ่านหลังหมู่บ้าน ระยะทางประมาณ 800 เมตร เป็นคลองส่วนบุคคล แต่จะได้อาศัยน้ำจากตรงนี้เพื่อใช้บริโภคและทำการเกษตร ส่วนหนองน้ำแหล่งนี้ ในการทำการเกษตร ทั้ง 2 แหล่ง ต้องอาศัยน้ำจากน้ำฝนที่ตกลงมา ถ้าปีไหนแล้งหนักอย่างเช่นปีนี้ (พ.ศ. 2545) ชาวบ้านจะเกิดความเดือนร้อนมากพืชผลทางการเกษตรได้รับความเสียหายหลายครอบครัว

2.4 สภาพดิน

ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย มีสภาพเป็นดินจืด การระบายน้ำ ของดินค่อนข้าง เหลวถึงเหลว ลักษณะการแข็งน้ำในช่วงฤดูฝน น้ำระเหยออกได้เร็ว ดินไม่อิ่มน้ำ หน้าดินแห้ง ใน หน้าแล้ง พืชที่เหมาะสมในการปลูก ในบ้านหนองหัววัว คือ อ้อย, มันสำปะหลัง, ยูลาติบตัว, สะเดา, มะม่วง เพราะเป็นพืชที่ทนต่อความแล้งได้ดี

3. การเมืองการปกครอง

บ้านหนองหัววัวมีผู้ใหญ่บ้านปัจจุบัน คือ นายทองสุข เมืองจันทิก ซึ่งได้ รับเลือกตั้งให้เป็นผู้ใหญ่บ้าน ดำรงตำแหน่งเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2525 มี นายฮวด เพียงคามและ นายสมควร เขิดกู เป็น อบต. กฤษณา โดยมีกรการกระจายอำนาจการปกครองในรูปแบบของคณะกรรมการหมู่บ้านดังมีรายชื่อต่อไปนี้

1. นายทองสุข	เมืองจันทิก	ผู้ใหญ่บ้าน
2. นางบุญหลาย	ประเสริฐสังข์	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
3. นายวิเชียร	ศรีสูงเนิน	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
4. นายฮวด	เพียงคาม	กรรมการ
5. นายสติ	เพียงคาม	กรรมการ
6. นายสมคิด	เขิดชู	กรรมการ
7. นายสมควร	เขิดชู	กรรมการ
8. นายสวัสดิ์	สิงหะแสนยาพงษ์	กรรมการ
9. นายสวัสดิ์	ศิลาปะ	เลขานุการ

คณะกรรมการหมู่บ้านจะมีการร่วมประชุมกันทุกเดือนๆ ละ 1 ครั้ง พร้อมนัด ประชุมชาวบ้านด้วย การประชุมจะประชุมภายหลังจากที่ผู้ใหญ่บ้านไปประชุมที่อำเภอ แล้วแจ้งให้ กรรมการหมู่บ้านทราบ สถานที่จัดประชุม คือ ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน เลขที่ 114 หมู่ที่ 6 ตำบลกฤษณา อำเภอสีคิ้ว

3.1 กลุ่มอาชีพต่างๆ ที่มีในหมู่บ้าน

1) กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

มีสมาชิกก่อตั้ง จำนวน 33 คน มีวัตถุประสงค์ เพื่อระดมเงินออกจากสมาชิก สำหรับเป็นเงินทุนให้ สมาชิกยืมไปประกอบอาชีพหรือบรรเทาความเดือนร้อน ฉุกเฉิน

คณะกรรมการประกอบด้วย

1. นายฮวด	เพียงคาม	ประธาน
2. นายวิเชียร	ศรีสูงเนิน	รองประธาน
3. นายสวัสดิ์	สิงหะแสนยาพงษ์	เลขานุการ

4. นายพิศ	เกตจันทิก	กรรมการ
5. นางสมใจ	เชิดชู	กรรมการ
6. นางสมคิด	เชิดชู	กรรมการ
7. นางอำภา	เพียงคาม	กรรมการ
8. นางบุญหลาย	ประเสริฐสังข์	ประชาสัมพันธ์
9. นายจำลอง	เคียดขุนทด	เหรัญญิก

2) กลุ่มโครงการแก้ไขปัญหาคความยากจน (กข.คจ.)

ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2543 มีสมาชิกก่อตั้งจำนวน 30 คน บ้านหนองหัววัว ได้รับการสนับสนุนงบประมาณโครงการแก้ไขปัญหาคความยากจน (กข.คจ.) จากกรรมการพัฒนาชุมชน จำนวน 100,000 บาท เพื่อให้ครัวเรือนยากจนที่มีรายได้น้อยกว่าเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ซื้อ 29 (15,000) บาท ยืมไปประกอบอาชีพ และกำหนดส่งคืนเป็นงวดๆ ภายในเวลา 2 ปี ซึ่งจะทำให้ชาวบ้าน มีรายได้อันและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

คณะกรรมการกองทุนโครงการแก้ไขปัญหาคความยากจน (กข.คจ.) ประกอบด้วย

1. นายฮวด	เพียงคาม	ประธาน
2. นายวิเชียร	ศรีสูงเนิน	รองประธาน
3. นายพิศ	เกตจันทิก	กรรมการ
4. นางบุญหลาย	นาคา	กรรมการ
5. นางสมใจ	เชิดชู	เหรัญญิก
6. นางอำภา	เพียงคาม	เลขานุการ
7. นางบุญมี	เพียงคาม	ประชาสัมพันธ์

3) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2543 มีสมาชิกจำนวน 11 คน ก่อตั้งขึ้นมาเพื่อพัฒนาอาชีพแก่สตรี และสมาชิกในหมู่บ้านให้เกิดองค์กรกลุ่มอาชีพใหม่ๆ ขึ้นมาเพื่อให้มีรายได้อันช่วยเหลือครอบครัวได้อีกทาง สามารถทำเป็นอาชีพเสริม เมื่อว่างเว้นจากการทำไร่ ปัจจุบันมีเงินออม 6,000 บาท

สมาชิกกลุ่มแม่บ้านประกอบด้วย

1. นางบุญหลาย	ประเสริฐสังข์	ประธาน
2. นางจันทร์เพ็ญ	ศิลาปะ	รองประธาน
3. นางวันเพ็ญ	เพียงคาม	กรรมการ
4. นางปาน	เพียงคาม	กรรมการ
5. นางบัวผาด	จงเจริญ	เหรัญญิก
6. นางอำภา	เพียงคาม	เลขานุการ

3. ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.1 ด้านกองทุนและธุรกิจ

คือ นายทองสุข เมืองจันทึก อายุ 54 ปี เชี่ยวชาญด้าน การจัดตั้งกองทุนเงิน ถิ่นเป็นผู้บำเพ็ญประโยชน์แก่ชุมชน-ปัจจุบันเป็น ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 6 ตำบลกฤษณา ประสบการณ์ 20 ปี ที่อยู่ 114 หมู่ 6 ตำบลกฤษณา อำเภอสีคิ้ว

3.2 ด้านปรัชญา ศาสนาประเพณี

คือ นายบุญ ประเสริฐสังข์ อายุ 92 ปี เชี่ยวชาญด้านปรัชญา ศาสนา และ ประเพณีจากอดีตถึงปัจจุบัน ที่อยู่ 148 หมู่ 6 ตำบลกฤษณา อำเภอสีคิ้ว

3.3 นายสวัสดิ์ ศิลปะ อายุ 61 ปี เชี่ยวชาญด้านการเกษตรเป็นผู้ชำนาญด้าน การเกษตรกรรมแขนงใหม่ นำเทคโนโลยีทางการเกษตรสมัยใหม่มาใช้ในกิจการของตัวเองและเป็น ที่ปรึกษาแก่เพื่อนบ้าน

3.4 นายสติ นุยจันทึก อายุ 71 ปี เชี่ยวชาญด้านการเกษตร เป็นผู้ชำนาญด้าน การเกษตร เป็นที่ปรึกษาแก่เพื่อนบ้าน

4. โครงการพัฒนา

4.1 โครงการของภาครัฐ

- 1) โครงการก่อสร้างถนน คสล. โดยหน่วยงานขององค์การบริหารส่วน ตำบลกฤษณา เข้ามา พ.ศ. 2542
- 2) โครงการสงเคราะห์คนยากจน โดยหน่วยงานเทศบาลตำบล

4.2 โครงการของภาคเอกชน (ไม่มีเข้ามา)

4.3 โครงการที่ชาวบ้านทำขึ้นเอง

โครงการก่อสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลกฤษณา ชื่อว่า โครงการ ก่อสร้างประปาบาดาลหมู่บ้านหนองหัววัว ใช้งบประมาณขนาดบรรจุ 10 ลูกบาศก์เมตร สูง 11 เมตร งานวางท่อประปา งบประมาณ 125,000 บาท วันเริ่มสัญญา 18 มิถุนายน 2544 วันสิ้นสุด สัญญา 19 สิงหาคม 2544 เปิดให้บริการภายในหมู่บ้าน 8 ธันวาคม 2544

อาชีพเดิม

1. อาชีพหลักของชาวบ้าน

1.1 เกษตรกรรม ได้แก่

- มันสำปะหลัง
- อ้อย
- ยูคาลิปตัส
- ข้าวโพด

- สะเดา
- ทำนา
- ปลุกต้นสักทอง
- ปลุกผักสวนครัว
- ปลุกมะม่วง

1.2 อาชีพเลี้ยงสัตว์ ได้แก่

- เลี้ยงวัวนม
- เลี้ยงวัวเนื้อ
- เลี้ยงหมู
- เลี้ยงไก่
- เลี้ยงเป็ด
- เลี้ยงปลา
- เลี้ยงควาย

2. อาชีพรองคือ

2.1 ค้าขาย ได้แก่

- ขายของชำ
- ขายไวน์ข้าว
- ขายถ่าน

2.2 อาชีพบริการ ได้แก่

- เย็บผ้า
- ขายอาหาร

3. ปัญหาอุปสรรค ในการประกอบอาชีพ

3.1 ต้นทุนการผลิตสูง เช่น ปุ๋ย, หัวอาหาร, ยารักษาโรค มีราคาแพง

3.2 ราคาผลผลิต

4. สภาพการอยู่อาศัย

มีบ้านเป็นของตนเอง ในบางครอบครัวจะอยู่แบบครอบครัวขยายมี พ่อ-แม่, ลูก-หลาน, ตา-ยาย, อยู่อาศัยร่วมกัน ชาวบ้านมีที่พักอาศัยทุกคน

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองโดยภาพรวม มีดังนี้

1. ผลการประเมินหน่วยงาน A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

1) นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้าน พบว่าในช่วงแรกที่มีการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านชาวบ้านยังไม่เข้าใจในวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง ว่าจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านเพื่ออะไร แต่ในระยะหลังจากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ชาวบ้านเริ่มมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้นว่ารัฐบาลจัดตั้งโครงการนี้เพื่อวัตถุประสงค์เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ โดยได้ฟังจากข่าวสารที่มีมากขึ้นในเรื่องของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2) เงิน 1 ล้านบาท

เป็นเงินจัดสรรที่ได้รับจากรัฐบาลในโครงการกองทุนหนึ่งล้านบาท เพื่อช่วยเหลือให้ใช้ในการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ชาวบ้านเป็นผู้กำหนด การบริหารงานกองทุนด้วยตัวเอง สามารถนำเงิน 1 ล้านบาท มาเป็นผลประโยชน์ในรูปของดอกเบี้ยมาสู่ การพัฒนาหมู่บ้านตนเอง

3) คณะกรรมการหมู่บ้าน คือ บุคคลที่ชาวบ้านทุกคนให้ความไว้วางใจ คือ ผู้ซึ่งชาวบ้านให้ความไว้วางใจ ให้มาบริหารงานกองทุนหมู่บ้าน เป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือก ดีแล้วว่าจะสามารถบริหารงานกองทุนหมู่บ้านได้ ทำหน้าที่เป็นผู้นำในการบริหารงานกองทุน ไขปัญหาข้อข้องใจในทุกระเบียงและติดตามผลการดำเนินงาน

4) เงินที่ผู้กู้ชำระคืน คือ เงินที่สมาชิกกองทุนกู้ยืมไปเพื่อประกอบอาชีพ นำมาชำระคืนเมื่อถึงกำหนดเวลาคืนเงิน

5) สมาชิกผู้กู้ คือ ประชาชนในหมู่บ้านที่สมัครเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน แล้วเขียนคำร้องขอกู้เงินกองทุน

1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1) กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน พบว่าคณะกรรมการมีการพิจารณาร่วมกันก่อนอนุมัติให้สมาชิกรายนั้นมีสิทธิกู้ได้มีคุณสมบัติตรงตามที่ระเบียบกองทุนกำหนดไว้หรือไม่ พิจารณาความเป็นไปได้ของกิจกรรมรายได้ที่เกิดขึ้น ระยะส่งคืน ความเป็นไปได้ในการส่งคืนเงินกู้

ข้อดี - ได้สมาชิกผู้กู้ที่มีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนดในระเบียบกองทุนหมู่บ้าน

- ได้กระบวนการทำงานแบบกลุ่มจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

ข้อเสีย – จำกัดความสนิทสนมในระบบเครือข่ายระหว่างผู้กำกับคณะกรรมการได้ยาก

2) กระบวนการการทำบัญชีของกองทุน พบว่า คณะกรรมการกองทุนมีการประสานงานกันทำในระบบทิมเวิร์คได้ดี แต่ยังคงขาดความเข้าใจในเรื่องของการทำบัญชีอยู่มาก

ข้อดี - สามารถชี้แจง ได้ง่ายต่อผู้ต้องการดูบัญชี

- เป็นหลักฐานในการ เบิก-จ่าย เงินให้กับสมาชิกผู้กู้
- เป็นหลักฐานอ้างอิงให้กับหน่วยงานภาครัฐที่ต้องการตรวจสอบ

ข้อเสีย - คณะกรรมการรวมทั้งற்றுญิก ยังเข้าใจไม่มากนักในเรื่องการทำบัญชี

- เกิดปัญหาความไม่ต่อเนื่องในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับบัญชีถ้าคณะกรรมการชุดเก่าต้อง ได้ออกไปแล้วมีคณะกรรมการชุดใหม่เข้ามาบริหารงานแทน

1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วย A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1) ผลโดยตรง พบว่าจากการเก็บข้อมูลตามแบบ บร. ต่างๆ หรือแบบเก็บข้อมูลอื่นๆ มี จุดเด่น คือ - ได้ใช้แบบ บร. เป็นบรรทัดฐานในการเก็บข้อมูล

- ได้ข้อมูลตามสภาพความเป็นจริงโดยยึดใน บร. เป็นหลัก
- ชาวบ้านให้การตอบรับและกระตือรือร้นในการให้ข้อมูล

จุดด้อย คือ - ในแบบ บร. 11 มีลักษณะเป็นการขอข้อมูลที่ลึกเกินไปทำให้ชาวบ้านบางคน ไม่กล้าเปิดเผยข้อมูลตามความเป็นจริง เช่นเรื่องหนี้สิน

2) ผลกระทบโดยตรง จำนวนผู้ที่กู้เงินที่ได้ยื่นขอกู้ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการทุกคน

3) ผลกระทบโดยอ้อม

จุดเด่น - ได้นำข้อมูลที่ได้จาก บร. ไปเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐที่ต้องการตรวจสอบ

- ช่วยให้ความสัมพันธ์ด้านชุมชน ระหว่างชาวบ้านกับหน่วยงานภาครัฐ ดีขึ้น

จุดด้อย – อาจได้ข้อมูลที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง

2. ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ดูแลราย

2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

1) ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของผู้ดูแลราย

จุดเด่น - ผู้ดูแลรายไปดำเนินงานที่ตนเคยทำ ก่อให้เกิดความต่อเนื่องของกิจการ

- ผู้ดูแลรายมีชำนาญด้านกิจการของตนเองอยู่ก่อนแล้ว จึงไม่เกิดปัญหาในด้านขั้นตอนการผลิตจนถึงการจำหน่าย

จุดด้อย - ผู้ดูแลรายยังไม่มีประสิทธิภาพ การดำเนินงานมาก่อนจะเกิดปัญหาการติดขัดในขณะดำเนินงาน เช่น ความไม่เข้าใจวิธีการผลิต การดูแลรักษา และการตลาด

- ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการส่งคืนเงินกู้

2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

1) จำนวนเงินที่ได้จากการกู้ยืม

จุดเด่น - เกิดสภาพคล่องในการใช้เงินเป็นทุนหมุนเวียน ต่อการดำเนินงานต่างๆ

- สมาชิกทุกคนเกิดความมั่นใจต่อจำนวนเงิน

จุดด้อย - ผู้ดูแลรายที่ไม่มีเงินทุนสะสมของตนเองหรือมีแต่น้อย ทำให้ต้องเพิ่มภาระหนี้สินขึ้นไปอีก

- สมาชิกบางรายไม่มีการวางแผนการใช้เงินอาจนำเงินไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วย B พบว่า

1) การทำกิจการอย่างถูกวิธีของผู้ดูแลราย

จุดเด่น - ผู้ดูแลรายใช้ประสิทธิภาพเดิมในการดำเนินงาน

- เกิดความคล่องตัวในการติดต่อประสานงานกับแหล่งผลิตหรือนายทุนที่ต้องดำเนินงาน

- เกิดความต่อเนื่องของงาน เช่น ปลูกมันสำปะหลังก็มีดินมันของตัวเองอยู่แล้ว

จุดด้อย - การทำกิจการใดๆ ที่เกี่ยวกับการเกษตรต้องอาศัยดินฟ้าอากาศเสมอ

- ผู้ดูแลรายที่ไม่มีประสิทธิภาพการดำเนินงานอาจเกิดความเสียหาย

2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วย ระบบ B พบว่า

1) ผลโดยตรง ของผลผลิตจะเป็นเรื่องของรายได้ของผู้ประกอบกิจการ ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่จะได้ในจำนวนที่เป็นเงินก้อนในช่วงระยะเวลาที่เก็บเกี่ยวผลผลิต อาจจะใช้ระยะเวลา 6-10 เดือน หรือว่าเป็นปี ซึ่งรายได้แต่ละครั้งจะขึ้นอยู่กับการประกอบอาชีพว่ามีพื้นที่หรือมีจำนวนผลผลิตมาน้อยเพียงใด

จุดเด่น - ระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวให้ผลผลิต ใช้เวลาประมาณ 1 ปีซึ่งช่วง ระยะเวลาของเวลาจากผลิตจนถึงเก็บเกี่ยวชาวบ้านไม่เงินหมุนเวียนรายได้ยังไม่เกิด

จุดด้อย - เป็นผลผลิตที่ให้ผลตอบแทนดีคุ้มค่า เมื่อถึงฤดูเก็บเกี่ยวได้เข้าสู่กลไกทางการตลาด ได้รับการยอมรับจากตลาด ทำให้ได้ผลกำไรตอบแทนคุ้มค่า ได้เงินเป็นก้อน

2) ผลกระทบโดยตรง จะทำให้ผู้ผู้ได้ขยายกิจการ ส่วนมากผู้ผู้จะนำเงินไปเพิ่มทุน ในการผลิตมากกว่าการขยายกิจการ

3) ผลกระทบทางอ้อม พบว่ากลุ่มมีผู้ผู้ไม่มีการเรียนรู้เกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ ขาดความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจแบบพอเพียง ยังนำวิธีการดำเนินกิจการของตนแบบเดิมๆ อยู่

3. ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้ผู้

จากการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้ผู้อาชีพปลูกมันสำปะหลัง อาชีพเลี้ยงสัตว์ และอาชีพค้าขาย สรุปได้ดังนี้

1. อาชีพปลูกมันสำปะหลัง มีปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ เงินที่นำมาลงทุน พื้นที่ในการปลูกมันสำปะหลัง สภาพพื้นที่ดิน พันธุ์ของมันสำปะหลังที่ใช้ปลูก กระบวนการที่ดีได้แก่ ระยะเวลาในการปลูก การถากหญ้า การใส่ปุ๋ย ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ ระยะเวลาที่เหมาะสมในการปลูกมันสำปะหลังและทั้งนี้ยังขึ้นอยู่กับฤดูกาลในการปลูกด้วย

2. อาชีพเลี้ยงสัตว์ คือ หมูและไก่ ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ จำนวนที่นำมาลงทุน พันธุ์ของสัตว์ กระบวนการที่ดีได้แก่ การดูแลเลี้ยงเอาใจใส่ การให้อาหารที่ดี ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะได้แก่ ระยะเวลาการเลี้ยงที่เหมาะสม

3. อาชีพค้าขาย ปัจจัยนำเข้าที่ดี ได้แก่ จำนวนเงินที่นำมาลงทุน สภาพของร้านค้า สภาพของหมู่บ้าน จำนวนร้านค้าของหมู่บ้าน สภาพของสินค้าที่นำมาขาย กระบวนการที่ดีได้แก่

การจัดการมีมนุษยสัมพันธ์ในการบริการลูกค้า ผลผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ ได้แก่ การขายสินค้าที่มีคุณภาพและขายในสิ่งที่ลูกค้าต้องการ

4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

1. การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติ 5 ข้อ พบว่า

1.1 การเกิดกองทุน เกิดจากความร่วมมือร่วมใจกัน, สามัคคีกัน กับสมาชิกในหมู่บ้านทั้งนี้ต้องเกิดจากช่วงได้ผู้นำชุมชนที่มีความสามารถที่จะชาวบ้านให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการจัดตั้งกองทุน และได้รับความช่วยเหลือ ประสานงานกันจากพัฒนากรอำเภอ, จังหวัด, กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, แพทย์ประจำตำบล, อนามัยบ้านวังโรงน้อยและองค์การบริหารส่วนตำบล กฤษณา ที่มาให้ความรู้และคำแนะนำในการจัดตั้งกองทุนจนประสบความสำเร็จในปัจจุบัน

1.2 ระบบบริหารกองทุน พบว่าในการบริหารจะมีคณะกรรมการบริหารกองทุนจำนวนคณะกรรมการมี 9 คน มีอำนาจหน้าที่แบ่งตามความสามารถเฉพาะบุคคล มีการประชุม สามัญและวิสามัญ ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานราชการในการเผยแพร่ข่าวสารให้แก่สมาชิก บริหารงานทุกอย่างด้วยความถูกต้องและเป็นธรรม

1.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง พบว่า ประชาชนในหมู่บ้านได้พัฒนาองค์ความรู้เพิ่มขึ้นกว่าเดิมมากจากที่ไม่รู้เรื่องนโยบายกองทุนมาก่อนต่อมาเมื่อเกิดกระบวนการพึ่งพาอาศัยกันภายในหมู่บ้าน มีการประชาสัมพันธ์ และประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจกันทุกคน คนที่สงสัยอะไรเมื่อมีคำถามมาจะมีคำตอบให้ทั้งหมด ขณะนี้ชาวบ้านเข้าใจนโยบายกองทุนเป็นส่วนมากแล้ว

1.4 การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่า คณะกรรมการมีการชี้แนะให้ประชาชนเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนว่าเป็นของสมาชิกทุกคน ให้ช่วยกันรักษา และทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารงานกองทุนในส่วนกลุ่มผู้กู้ที่ยังขาดแนวความคิดในการประกอบอาชีพ ยังหวังผลกำไรที่เป็นจำนวนมากโดยมิได้คำนึงถึงการผลิตเพื่อการบริโภคและขาดตลาดรองรับผลผลิตที่แน่นอน ทำให้การประกอบอาชีพไม่สามารถคงอยู่ได้ในภาวะที่เศรษฐกิจตกต่ำ และยังมีบางส่วนยังคงเป็นทาสเงินกู้ของนายทุนอยู่เนื่องจากมีระบบการกู้ที่ง่ายและรวดเร็วกว่า ถือเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไข ยาวนาน ดังนั้นจึงต้องให้ความรู้แก่ชาวบ้านในการป้องกัน

1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น พบว่า ภายในหมู่บ้านจะเกิดศักยภาพและความเข้มแข็งได้เกิดจาก ปัจจัยด้านสังคมในเรื่องความสัมพันธ์ด้านเครือญาติ, การรักษารวมประเพณีไทย อย่างต่อเนื่อง

การมีผู้นำที่เข้มแข็งและปัจจัยด้านการเมืองการปกครองในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชากรสร้างประชาสังคมในหมู่บ้านของผู้นำ, เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปสนับสนุนส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง

2. ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์
 - 2.1 ปัจจัยด้านบวก พบดังนี้
 - การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุน
 - มีกองทุนเดิมในหมู่บ้าน
 - มีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนของสมาชิกในหมู่บ้าน
 - 2.2 ปัจจัยด้านลบ
 - การทำงานของคณะกรรมการบางส่วนขาดความรับผิดชอบ
 - สมาชิกบางส่วนปฏิบัติตนไม่ตรงตามระเบียบกองทุนหมู่บ้าน
3. การเกิดองค์กรเครือข่ายของการเรียนรู้ พบว่า ในหมู่บ้านมีการจัดตั้งกลุ่มองค์กร และมีหน่วยงานต่างๆ ให้การส่งเสริมและเน้นความรู้พอสมควร
4. ความเข้มแข็งของชุมชนความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านหนองหัววัว โดยการสุ่มตัวอย่าง 19 ครัวเรือน จากทั้งหมด 38 ครัวเรือน

ตารางที่ 4 จำนวนร้อยละของความเข้มแข็งจำแนกตามลักษณะของตัวแปร

ลักษณะความเข้มแข็งของชุมชน	ลักษณะค่าตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1. มีความสามัคคี	มาก	12	63.15
	ปานกลาง	7	36.84
	น้อย	-	0
2. มีความซื่อสัตย์	มาก	8	42.10
	ปานกลาง	11	57.89
	น้อย	-	0
3. ยกย่องคนทำดี	มาก	19	100
	ปานกลาง	-	-
	น้อย	-	-
4. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	มาก	8	42.10
	ปานกลาง	6	31.57
	น้อย	5	26.31
5. ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกชุมชนเป็นประจำโดยการประชุมหรือเสวนา	มาก	11	57.89
	ปานกลาง	8	42.10
	น้อย	-	0

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

1. สรุป อภิปรายผล

1.1 จากการติดตามการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านถนนหัก ตำบลหนองจะบก อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ดังต่อไปนี้

1.1.1 วัตถุประสงค์ของการประเมิน โครงการ

เพื่อทราบว่ากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

- 1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านเพื่อพัฒนาอาชีพสร้างงานสร้างรายได้กับสมาชิก
- 2) เพื่อส่งเสริมพัฒนาหมู่บ้านให้มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน
- 3) เพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถและแก้ไขปัญหาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
- 4) กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
- 5) เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน

1.1.2 วิธีดำเนินการ

- 1) ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2) ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 3) ใช้ชีพชีพอิมเคลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านและกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนค้นคว้าแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล
- 4) เก็บรวบรวมข้อมูล
- 5) ประมวลผลสังเคราะห์ข้อมูล
- 5) จัดทำรายงานในรูปแบบของการสัมภาษณ์

1.1.3 ผลการดำเนินการ

ผลการประเมินปัจจัยนำเข้า ได้แก่

- 1) นโยบายของรัฐบาลประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล
- 2) เงิน 1 ล้านบาท คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้นำไปจัดสรรตามระเบียบของกองทุน โดยแบ่งเป็น การกู้เพื่อพัฒนาอาชีพ เพื่อการสร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย บรรเทาเหตุฉุกเฉิน และจำเป็นเร่งด่วน
- 3) คณะกรรมการหมู่บ้าน มีส่วนแบ่งในการจัดตั้งกองทุน โดยเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการกองทุน
- 4) เงินที่ผู้กู้ชำระคืนยัง ไม่มีการชำระคืนเนื่องจากยังไม่ถึงกำหนดระยะเวลา 1 ปี นับแต่วันที่ปล่อยให้กู้
- 5) ผู้สมัครขอกู้จำนวน 27 รายได้รับอนุมัติเงินกู้ทุกราย

1.2.1 บรรลุทั้ง 5 ข้อได้แก่

วัตถุประสงค์ข้อ 1 การเกิดกองทุนหมู่บ้านถนนหักเกิดจากความร่วมมือของคนในหมู่บ้าน และมีแนวโน้มที่คนในชุมชนจะมีส่วนร่วมมากขึ้น

วัตถุประสงค์ข้อ 2 การมีระบบบริหารกองทุนหมู่บ้านหนองหัววัวจัดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีการตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนและมีการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์ข้อ 3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง กองทุนหมู่บ้านหนองหัววัวเปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอแต่ยังไม่ถึงขั้นพึ่งตนเองได้ทั้งหมดยังคงอาศัยความร่วมมือจากชุมชนภายนอกอยู่

วัตถุประสงค์ข้อ 4 การมีศักยภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น คนในหมู่บ้านกองทุนหมู่บ้านหนองหัววัว มีความซื่อสัตย์ ร่วมมือร่วมใจ มีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน

วัตถุประสงค์ข้อ 5 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม คนในหมู่บ้านหนองหัววัว มีการรวมตัวเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพ

1.2.2 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

1) ปัจจัยด้านบวก

- ประสบการณ์ของคนในชุมชนที่ประสบความล้มเหลวมาก่อนจึงได้อาศัยเป็นบทเรียนที่ให้คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และรวมตัวกันเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำซาก
- หมู่บ้านมีเงินสะสมของหมู่บ้านและมีการรวมกลุ่มองค์กรอยู่ก่อนแล้วทำให้มีประสบการณ์ในการบริหารกลุ่มองค์กรต่างๆ และนำมาปรับใช้กับการบริหารกองทุนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

2) ปัจจัยด้านลบ

- คนในชุมชนยังมีสภาพเป็นลูกหนี้ของธนาคารและนายทุนซึ่งอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูงทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียนเพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้ ทำให้ไม่สามารถดำรงทุนให้เติบโตได้ในระยะเวลาอันสั้น
- คนในชุมชนบางส่วนไม่พึงพอใจในการตัดสินใจของคณะกรรมการ

1.2.3 การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

จากการปฏิบัติงานภาคสนาม ผู้วิจัยได้พบว่าในหมู่บ้านมีการจัดตั้งองค์กรกลุ่มอาชีพทำไร่ เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพและความเข้มแข็งแกร่งในการดำเนินโครงการ และยังไม่มีการสร้างเครือข่ายกับองค์กรภายนอกชุมชน

1.2.4 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน ในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย

คนในหมู่บ้านรู้หน้าที่ของตนเอง กระบวนการสื่อสารหรือสื่อความเข้าใจแบบไม่เป็นทางการที่มีประสิทธิผล การอยู่ในหมู่บ้านอย่างมีสันติ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน รักใคร่ปรองดองซึ่งกันและกัน แบ่งปันสิ่งของให้แก่กัน

1.2.5 ผลโดยตรงและผลกระทบต่างๆ คือ

- 1) ผลโดยตรง เมื่อเงินกองทุนหมู่บ้านได้ให้สมาชิกกู้เงินไปดำเนินการที่จะทำให้เกิดรายได้และสามารถนำเงินส่งคืนกองทุนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย ทำให้กองทุนเติบโตขึ้น
- 2) ผลกระทบโดยตรง เมื่อสมาชิกผู้กู้เงินไปดำเนินโครงการสามารถปลดปล่อยภาระหนี้สินและเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพและสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งขึ้น
- 3) ผลกระทบโดยอ้อม วิถีชีวิตคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีพึงประสงค์ก่อให้เกิดสันติสุขในชุมชน

2. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการปรับปรุง แก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
การกองทุนฯ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 การให้กู้ต้องรวมกลุ่มกันเพื่อให้เกิดความร่วมมือและสร้างความเข้ม
แข็งให้แก่ชุมชนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 การเลื่อนอายุผู้กู้จากไม่เกิน 60 ปีเป็นไม่เกิน 65 ปี

ข้อเสนอแนะการบริหารกองทุนให้มีการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
กองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อมูลใดๆ ต้อง เรียกประชุมคณะ
กรรมการและสมาชิกทุกครั้ง

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ให้คณะกรรมการบริหารกองทุน ติดตามหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
แล้วนำความรู้ที่ได้รับเผยแพร่ต่อสมาชิกและประชาชนที่สนใจ

ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ควรมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารที่เกี่ยวข้อง กับงานกองทุนให้แก่
สมาชิกและประชาชนที่สนใจ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 แนะนำเทคนิควิธีการแบบใหม่ๆ ที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพให้กับ
สมาชิกและประชาชนผู้สนใจ

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับจังหวัดและอำเภอ เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. สำนักเลขาธิการนายารัฐมนตรี. 2544. คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง, สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. 2544. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
- นงลักษณ์ เดชระพีพงษ์. 2545. จุดเด่น จุดด้อยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. ศรีสะเกษ : วารสาร การศึกษานอกโรงเรียน
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (บรรณาธิการ). 2544. รวบรวมบทความทาง การประเมิ นโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 6 ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบสุขภาพแห่งชาติ [สปรศ], 2545. วิจัยชปท. ตำรวกกองทุนหมู่บ้าน. ประชาชาติธุรกิจ
- สัมพันธ์ เดชชะอริก. (31 มกราคม 2545). การบริหารกองทุนล้านบาทให้มีประสิทธิภาพ. มติชน : 11
- สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2545. ชุดวิชาการวิจัยชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี.
- สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2545 ชุดวิชาการนิพนธ์. พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี จังหวั ดนครราชสีมา. (2545) คู่มือ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตร การจัดการและการประเมิ นโครงการ.
- สำนักมาตรฐาน การศึกษา สำนักงานสถาบันราชภัฏกาฬราหิร กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงาน มาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. ชุดวิชาการประเมิ นเพื่อพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี.